

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 9. (69) évf.
5-7. szám. 1998 május-július. Ára: 1000 lej.

GONDOLATOK

A TANÉVZÁRÁS ÉS A BALLAGÁS ALKALMÁBÓL

A magyar oktatás/nevelés ezeréves múltja visszatekintő történelmének áldozatos munkájához közel négy és fél évszázadon keresztül az erdélyi unitáriusok is hűségesen felzárkóztak.

Az 1557-ben Kolozsváron, az 1578-ban Tordán és 1793-ban Székelykeresztúron alapított unitárius középiskolák, amelyek az erdélyi művelődési élet leteleményesei lettek, bizonyosságai az említett felzárkózásnak.

A kolozsvári iskola alapításának emlékét az egykori kapufelirat latin nyelven örökítette meg, amely magyarra így fordítható le: „*Királyi adomány vagyok, ennek az iskolának és a szegényeknek az öröksége, aki javaimat - s hasonló rendeltetésű javakat - más célra fordítja, annak neve töröltesse ki az Élők könyvéből és az emberek emlékezetéből. Az Úrnak 1557. esztendejében.*”

A székelykeresztúri gimnázium szerepét Orbán Balázs így értékelte: „*Az unitáriusok temploma mellett van az unitárius gimnázium, a tudománynak azon tisztelt nagy hordóerejű szentélye, hol Udvarhelyszék 23.000 unitáriusának értelmi bányája van, hol egy nagyra törő nemzedék szellemi kincseket gyűjt... (mert) nemcsak a nyers erő, ami megvédi, nagyvá teszi a nemzetet, hanem az ész mindenható hatalma, az értelmiségnek nagy hordóerejű feltörő szelleme az, mi a nemzet jövőjét biztosítja, mi megdönthetetlen alapja a jövő felvilágosodásának és nagyságának.*”

A tordai gimnázium nyilvánossági jogát az első világháborút követő új államhatalom az 1921-1922. iskolai évben megszüntette. A kolozsvári és a székelykeresztúri középiskoláink a két világháború közti nyomasztó és sorvasztó időszak megpróbáltató éveit is átélték. 1948-ban azonban erőszakkal megszüntették iskoláink egyházi jellegét, és állami iskolákká nyilvánították.

Az 1989-es változás után, 1993-ban újraindult mind Kolozsváron, mind Székelykeresztúron a múlt hagyományából táplálkozó unitárius kollégiumi/gimnáziumi

oktatás. Ennek köszönhetően ebben az évben a második diáknemzedék végzősei „ballaghattak” el iskoláinkból.

Az oktatói/nevelői munka lényege a prófétai üzenet mondanivalójából táplálkozott: „*Én vagyok az Úr, ki tanítalak hasznosra, és vezetek olyan úton, amelyen járnod kell (Ézs 48,17).*” A prófétai üzenetre figyelve iskoláink két szempontot tartottak/tartanak szem előtt: tanítsanak hasznosra, és vezessenek a helyes úton.

Az első szempont az oktatás minőségi színvonalára vonatkozott. Iskoláink tanári közössége azt akarta, hogy diákjai minél több ismeretet, tudást sajátítsanak el. A jelen kihívásai közepette kétségtelenül szükség van az alapos szellemi felkészültségre.

A második szempont a „helyes úton való járáshoz” kapcsolódott. Ez azt a célt követte, hogy diákjai lelki-ekben, erkölcsi tartásban, vallásosságban is naponként gazdagodjanak, gyarapodjanak. Iskoláink olyan embereket kívánnak formálni, akik hitüket, reménységüket, szeretetüket, becsületüket, önazonosságukat, azaz keresztény és nemzeti erényeiket nem tékozzák el a „hiábavalóságok vásárterein”.

Ez a két szempont úgy simult egybe, mint „hajnaltól a nappal és az éj”. A harmónia abban a tudatban valósulhatott meg, hogy a didaxist és a praxist Isten előtt végzi, mind a tanár, mind a diák. Mindenki érezte/érzi, hogy „Isten kezében vagyunk, és ott vagyunk a legbiztosabb helyen”.

Egy latin közmondás szerint: „*Frustra vivit qui nomine prodest,*” azaz „*Fölöslegesen él az, ki senkinek sem használ.*” A tanévzárás és a ballagás alkalmából hisszük, hogy az unitárius iskolákban tanult/tanuló diákjaink „használni fognak” önmaguknak, szüleiknek, iskoláinknak, egyházunknak, népünknek, az emberiségnek.

Reméljük, hogy iskoláink végzősei az érettségien történő megmérettetés alkalmával sem „találatnak híjjával”. De ezen túlmenően bízunk abban, hogy az ÉLET vizsgáin is megállják helyüket!

Dr. REZI ELEK

60 éves érettségi találkozó

Ezelőtt 68 évvel (1930-ban), mint az Unitárius Kollégium első osztályos tanulói indultunk el a nevelés és emberformálás útján, amit akkoriban első osztályfőnökünk, **Tóth Pista** bácsi rajztanárunk, **Márkos Albert** magyartanárunk és **dr. Ferenczi Sándor** természetrajz tanár és bentlakási felügyelő vett kezébe.

Tóth Pista bácsink odaadással, lelkiismeretes emberi közelséggel tudta megrendezni osztálynevelői óráját és gyakorlatilag azt az előadást, mely által a konviktusból fölhozott tényekkel, evőeszközökkel játékosan mutatta be, hogy kell és hogyan nem kell az evőeszközöket használni, és általában az asztalnál viselkedni.

Ehhez hasonlóan **Tóth István** mindig közeli, elérhető példát állított elénk, és lépésről-lépésre ismertette meg velünk a társas élet, a testi és lelki egészség szabályait. A kamaszodó ifjúember lelkivilágát mélyen belülről ismerve, mindig a mi nyelvünkön tudott beszélni. Meleg emberséggel, de a kellő szigorúsággal vigyázott lépteinkre, jó szóval, ha kellett igazságos fenyítéssel élve, ébresztett bennünk egyszerre szeretetet és tiszteletet. Ezért még a kissé csípős, sőt félelmetes **Bot János** segédtanár úr számára is jutott az őt körülvevő szeretetből. Így vetette meg bennünk az emberséges ember fogalmát, nevelésének alapjait.

Ezen elvek alapján tanítottak, neveltek a többi tanáraink is: a komoly, tekintélyes megjelenésű, nagy bajszos **Márkos Albert** magyar-latin tanárunk, ki szigorú nagy bajszával és kedves, őszinte arcával igyekezett először mesét, majd magyar nyelvet tanítani; ezután pedig a hicaec-hoc puskatokkal a latin nyelv tudományába és szépségeibe vezetni, és aki nem sajnálta a jó feleletre a 10-es jegyet is megadni. Nagyon ismerte a gyerekek, ifjak lelkiületét, annál is inkább, hiszen három fiúgyerekekkel áldotta meg az Ég a Márkos családot. Még most is látom, hogy forgatja ujjai között a szigorú nádpálcáját, de tudtommal vele senkit sem érintett. Emberséget, becsületet tanultunk tőle, ami róla is lerítt.

Úgyszintén **dr. Ferenczi Sándor** természetrajz tanár és bentlakási felügyelő ritkaszámba menő pontossággal, fegyellemmel nevelte az ifjúságot, gazdagította mindnyájunk természetrajzi tudását, a kirándulásokon ismertette a növényféléket, bogarakat és állatokat a bogár- és növénygyűjtemény, valamint csontvázak alakjában, formájában. Nem volt köztünk egyetlen diák, aki ne vett volna részt az ő efféle tevékenységében és nevelésében.

Ehhez a munkához hasonló fegyellemmel és lelkiismeretességgel járultak hozzá többi tanáraink is, mint **Bálint Domokos**, **Benczédi Pál**, **Costea Ioan**, **Császár Károly**,

Kovács Kálmán, **Kováts János**, **Kriza Gyula**, **László Gyula**, **László Tihamér**, **Lőrinczi Zoltán**, **dr. Márkos György**, **Moga Ion**, **Balogh László**, **Papp Samu**, **Pálffy Márton**, **Péterffi István**, **Rózsa Jenő**, **Szentmártoni Kálmán**, **Vlad Valeria**, **Vass Domokos**, **Vári Albert** és **Vigh Károly**, valamint a bentlakás felügyelői, akik mind miértünk fáradoztak, tanítottak, segítettek, előkészítve az életútra, amiért mi hálával tartozunk, szeretettel gondolunk rájuk, és ezúton is köszönetet mondunk.

A bentlakásról, konviktusról, **Hadházi Sándor** tanár úr jut eszembe. Komoly, szigorú fegyellemmel és példamutatással segített hozzá az emberformáláshoz. Korai reggeltől késő estig mindig a bentlakásban volt, és örkdöött a tanulók nyugalma felett.

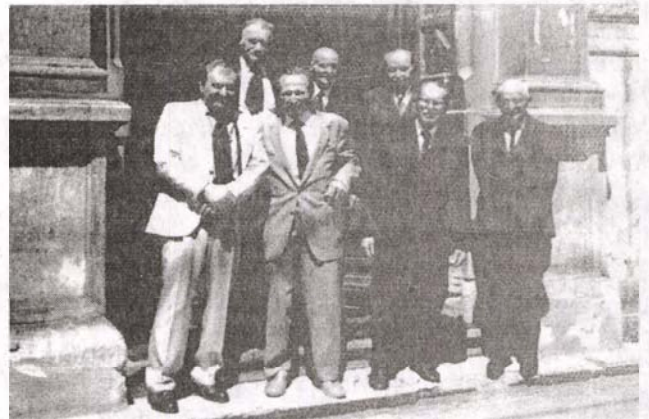
A konviktusban **Barabás néni** szakértelemmel irányította és vezette a konyha személyzetét, aki a tanulók mindennapi étkeztetését biztosította, nem feledkezve meg a kitűnő „Berde-cipórol” sem, amit reggelire adtak a forró tejhez, a Berde Mózsá-adorományként.

És végezetül nem szabad megfeledkeznünk a kollégium igazgatójáról, **Gálffy Zsigárol**, aki nagy figyelemmel kísérte mindegyik tanuló előmenetelét, és nagy szigorúsággal írta alá a szombati városba való kimenőt. Ugyanakkor nem feledkezhetünk meg az igazgató úr „jobbkezéről”, a pedelusról, **Márton bácsiról**, aki mindig kész volt az igazgatói szóra megfegyelmezni és megfékezni a rakoncátlan ifjakat.

1930-ban megkezdett emberformálás véget ért 1938-ban, amikor a szélrózsa minden irányába szétszóródtunk, ahhoz, hogy most újból találkozhatunk 60 év múlva, hogy visszaidézzük régi élményeinket.

Az ALMA MATER megtanított küzdeni, becsületet és tisztességes munkát végezni. Van, aki szerencsésebb volt, és van, aki kevesebb szerencsével és nehéz körülmények között tette meg ezidáig az életútját. De biztos, hogy mindnyájan, kivétel nélkül, becsülettel álltuk meg helyünket.

HEGEDŰS MIKLÓS

Felebaráti szeretetről alig vallhatunk az Isten, az ember és a hit fogalmának ismerete hiányában. Minden emberben él az ösztönszerű vágy, hogy Istent megismerje, róla magának fogalmat szerezzen. Az bizonyos, hogy a véges embernek a végtelen Istenről csak véges fogalmai lehetnek. Azok is állandóan változnak életviszonya, műveltsége és más adottságai szerint. Egy bizonyos, hogy Istenben vagyunk, élünk és mozgunk. Mert Isten a világot, s benne a mi életünket is megváltozhatatlan erkölcsi és természeti törvényei szerint kormányozza.

Isten a végtelen szellem, Isten értelmileg megfoghatatlan. Ezért a történelemben és a természetben Jézus személyében jelenteti meg önmagát, mint Szentlélek, Isten hat ránk emberekre. Már is eljutottunk az emberfogalom ismeretéhez, amely magában foglalja a barát, felebarát, rokon, testvér, ellenség stb. fogalmakat. Az ember lényének anyagi eleméből kell kiinduljunk, vagyis a test fogalmából, ami Isten lelke által válik élővé. A test helyhez és térhez kötött, elfáradó, sebezhető, múlandó. Befolyásolja az éltető lelket, magában véve nem áll ellentétben Istenel. Az ember magát a testi hatalom alól felszabadítani képtelen. Istennek életet adó lelke teszi az embert képessé a testi hatalom alól való felszabadulásra. Így válhat a test a lélek templomává, s ezért különösen megbecsülésre érdemes 1Kor 12,14 szerint is. Ján 2,12, 1Kor 6,19 versei bizonyítják, miután Isten szövetséges kegyelme, a törvény,

KI AZ ÉN FELEBARÁTOM?

erőtlené lett a test miatt, Isten az Ő fiát bocsátotta el a bűn testének hasonlóságában, Isten maga jött el benne.

Megjelenik a hit, s akik a hit által egyesülnek Jézussal, azok az Ő testének tagjai. Jézus követői nem a testnek, hanem a lélek sugallatára hallgató emberek. Csakis ez a lélekember lehet igazi felebarát. Istennek életet adó lelke teszi az embert lélekemberré. A lélek az emberben isteni elementum. Ez indíthatja el az embert valaminek megmunkálására, célok elérésére, akarata követésére. Ha Isten lelke bennünk lakozik, amit a Biblia Szentléleknek nevez, már is elindulunk a felebaráti úton. A Szentlélek ajándékában azonban nem a törvény, hanem a hit által részesülhet az ember. Következésképpen csak a lélekember keresi az Istennel a kapcsolatot, s csak ez képes felebaráti cselekedetre. A családban, társadalomban és az élet útján találkozó ismeretlen embervilágban segítsége igénylése nélkül cselekszik.

A keresztény ember számára "felebarát" minden ember, akár barát, akár ellenség. A Mt 5,44 versben megtapasztaljuk a farizeusok alacsony erkölcsiségét, miszerint ellenségeinket gyűlölni kell.

Az Újszövetség lépten-nyomon hangsúlyozza a királyi törvényt: "Szeresd feleba-

rátodat, mint önmagadat". Mt 19,19, Róm 13,9, Gal 5,14, Jak 2,8, IKor 13,4-7. Klasszikus kifejtései e törvénynek.

Ki az én felebarátom?

- felebarátunk, akivel sorsközösséget vállalunk,

- felebarátunk a személyválogatás nélküli segítségadó,

- felebarátunk, aki segítségre szorul, akár közel áll hozzánk, akár nem.

Nyelvtani értelemben ha a felebarát összetett szót szétválasztjuk, fele-barát, érezhetően egymás függvényei. Ha jelzői szerkezettel gazdagítjuk, így értelmezhetők:

- az igazi barát nemcsak jó napokban, hanem nyomorúságban is, tehát minden időben szeret

- a jó barát a fájdalmas igazságokat is megmondja, s merő udvariasságból nem hallgatja el.

A jóság, szeretet, az igazságérzet, a lelkiismeret, a gondolkodó képesség és akarat erő hiányában sem barátok, sem felebarátok nem lehetünk. Kevés a felebarát, kevés a szentlélek Istennek bennünk élő, jóra segítő lelke.

Jézus rendkívüli nagyságának egyszerű és természetes magyarázata az, hogy Isten lelke: a jóság, a szeretet, az igazság benne olyan nagymértékben élt és érvényesült, mint soha senkiben sem azelőtt, sem azután. Aki gyógyító szóval és cselekedettel közelíti meg a segítségért hozzá forduló embert, szava és cselekedete mögött belső tartás és töltés kell legyen.

TÖRÖK JOLÁN (Nyárádgálfalva)

EMLÉKTÁBLA HELYETT

Mészkőn is volt unitárius iskola

Már évekkel ezelőtt foglalkoztatott az a gondolat, hogy meg kellene emlékezni a mészkői unitárius iskoláról. Tervemmel áldott emlékű Erdő János püspök úrhoz fordultam. Kételyeim voltak az adatok gyűjtése tekintetében. Biztatott nagyon. Az volt a véleménye, hogy hiányos dokumentumokkal is érdemes írni a létezéséről, mert különben teljesen feledésbe merül.

Aztán 1996 augusztusában temettük Mészkőn a 97 éves Halmágyi Miklóst, közösségünk legidősebb tagját. A templomból kijövet volt iskolatársaimmal régi iskolánkat kerestük a templom udvarán, de már nincs, helyét belepte a derékig érő gyom. Szomorú látvány. Ki tett valamit azért, hogy ne így legyen? Senki. Én sem. Ekkor határoztam el, hogy teszek. Megírom a történetét.

Ha a mészkői iskolára emlékezem, nemcsak arra az épületre gondolok, amelyben én is négy évet töltöttem, hanem azokra a „tanuló házakra” is, ahonnan kiindult a kultúra már évszázadokkal ezelőtt. Azokra az ifjakra, akik innen léptek magasabb iskolába, fel egészen az egyetemig. Sok tanult ember került ki ebből a kicsi faluból. S akik itthon maradtak, szorgalommal, helytállással bizonyították az iskolai oktatás és nevelés eredményességét.

Nem sorolhatom fel minden tanult ember nevét, akik innen indultak, de a legnevezetesebből írnom kell. Orbán Balázs A Székelyföld leírása, Aranyosszék V. kötet 161. oldalán olvasom: *„Mészkői Miklósi András deák Apafi Mihály idejében, 1675 körül, az erdélyi rendes követ mellett török tolmács volt a Portán”* Reversalist (hűségesküt) tett. Idézek néhány sort ebből a „diplomatikai” okmányból: *„Én, Aranyosszékben, Mészkőn lakó Miklósi András deák esküszöm az élő mindenható egy Istenre (unitárius volt), ki az eget és a földet teremtette, hogy mivel az mi kegyelmes Urunk az Nagyságos Apafi Mihály és Nagyságos Bornemissza Anna erdélyi fejedelemasszony az nemes országgal együtt engemet az fényes portán levő kapikikájok mellé török tolmácsul méltóztatnak rendelni, én is magamat úgy viselem, mint jámbor igaz, tökéletes, hűséges ő Nagyságok és a ns. ország szolgájához illik...”*. Annyira szép ez az eskü, hogy csak terjedelme miatt nem írom le az egészet.

Ezért indultam el felkutatni az Unitárius Közlönyöket, levéltári adatokat, hogy megismerjük azokat az „iskola mestereket”, tanítókat, akik ezt a sikeres munkát végezték.

Az Unitárius Egyház Levéltárában kutatva, sok segítséget, útmutatást kaptam Molnár Lehel levéltáros-tiszteletestől. Öröm volt látni, hogy ez a fiatal ember mennyi érdeklődéssel, szeretettel végzi munkáját. Szerencsés gondolat volt ideirányítása.

A múltban az iskolai munkát az Egyházi Vizitáció irányította és ellenőrizte. Látogatásukról, megfigyeléseikről jegyzőkönyvet vezettek. Most ezeket használom fel munkám elkészítéséhez. Nem térhetek ki külön-külön minden jegyzőkönyv tartalmára, csupán azokról a gondokról, nézeteltérésekről írok, melyek gyakoriak voltak. Ezek a lapok arról beszélnek, hogy a tanító élete sohasem volt könnyű. Küzdöttek a meg nem értéssel, a maradisággal. Tévedtek, hibáztak ők is, de tévedéseikkel és hibáikkal együtt mégis ők voltak a falvak világító lámpásai. Állandó panaszként jelentkezett a szülők iskolával szembeni hanyagsága, és a tanítók járandóságának rendszertelen fizetése. A szülők gyermekeiket kora tavasztól késő ősziig a mezőn dolgoztatják iskola helyett. A presbitérium ugyanezzel vádolja a mestert. Kevés időt szentel a tanításra, a gyermekeket saját dolgainak az elvégzésére használja. Közben az is kiderül, hogy az eklézsia, ha hiányosan is, de igyekezett eleget tenni kötelezettségének. Pl. ilyen bejegyzések vannak: mesteri ház javítása, meszelése, földek megművelése, faellátás.

1818-ban elverte a jég a mészkői határt, ennek ellenére a presbitérium megígérte a járandóság kifizetését. Az eredmények láttán a vizitáció több alkalommal minősítette dicséretesnek a tanító munkáját.

„Falusi iskoláink felvirágoztatására” címmel kezembe került egy felmérés 1845-ből, melyből kiderül, hogy általánosan hasonló volt a helyzet minden falusi iskolában.

Idézem a felmérést: *„Mi az oka az iskolai tanítást leginkább gátló akadályoknak?”*

1. Szülők hanyagsága gyermekeik nevelésében. A gazdaságban használják, későre küldik iskolába és korán kiveszik. Nyáron legeltetnek, így a nyári tanítást elhanyagolják.

2. Az E. K. Tanács határozatának, mely szerint a gyermek 6-14 éves koráig iskolás legyen, nem lehet érvényt szerezni.

3. A tanítók nincsenek megfizetve.

4. Nincsenek különválasztott tanuloházak.

5. Hiányoznak az iskolai kézikönyvek.

6. A szegénység is gátolja a tanítást (ruha, cipő hiánya).

Javaslatok az akadályok elhárítására:

1. AZ E. K. Tanács határozata: eleveníttessék fel a gyermekek iskolába küldése.

2. Építsenek tanulóházakat, elkülönítve a tanító lakószobáitól.

3. Tanítók fizetésének gyarapítása, hogy a szellemiekre több figyelmet fordíthassanak.

4. A szükséges kézikönyvek elküldése a falusi iskolákba.

5. A szegény gyermekek anyagi segítése."

A tanfelügyelőség is küzd a falusi iskolákért. Így ír 1888-ban Kozma Ferenc tanfelügyelő: **"mert ha**

**minden mívelt országban szabaddá lett a nép jógi-
lag, kell, hogy szabaddá legyen szellemileg is.
Kell, hogy azon szellemi kincsek, melyeket az
emberiség legkülönb elméi hátrahagytak és foly-
tonosan gyarapítanak, szétterjedjenek a legutol-
só kunyhóba is. A népnevelésnek és a
népiskolának ez a dicső feladata."**

Ezek a problémák nem oldódtak meg máról-holnapra. Az 1889-es Unitárius Közlöny tudósít, hogy "Mészkon 24 gyermek nem jár iskolába, akiket az esperesi vizitáció átadott a községi előljáráságnak." (Következő lapszámunkban folytatjuk)

TÖRÖK LENKE

LÁSZLÓ GYULA EMLÉKÉRE

Június első napjaiban értesültünk arról, hogy a Barabás Miklós Céh egyhetes rendezvénysorozatot tart 1998. június 16-24. között Erdély különböző városaiban, amelyre meghívta László Gyula Széchenyi-díjas régészprofesszor-festőművészt, a Magyar Művészeti Akadémia tagját. A tervek szerint a rendezvényeken a nagyváradi Lőrántffy Zsuzsanna református egyházi központ és a szalárdi Szent László szobor megtekintése, a Barabás Miklós Céh díszoklevél átadása Kolozsváron, valamint a sepsiszentgyörgyi Barabás Miklós festőművész emlékkiállításának megnyitása szerepelt.

Valamelyes aggodalommal értesültünk arról, hogy László Gyula professzor úr elfogadta a meghívást és előrehaladott kora ellenére vállalta az egyhetes utazással járó fáradságokat. Ugyanakkor azonban örömmel vettük kérését, miszerint a Barabás Miklós Céh díszoklevelét Kolozsváron, az Unitárius Egyház központjában, a püspökség dísztermében szeretné átvenni, hiszen személyes gyermekkori élmények, ifjúkori emlékek, felnőttkori együttműködési kapcsolatok és mély emberi érzelmek fűzik Erdélyhez, Kolozsvárhoz, az Unitárius Egyházhoz és az Unitárius Kollégiumhoz egyaránt.

László Gyula régészprofesszor 1910. március 14-én született Kőhalomban, ahol az Abásfalváról származó unitárius vallású édesapja az állami iskola tanítója volt. Az elemi iskolát itt kezdte, Kolozsváron folytatta, majd a főiskolai és egyetemi képzőművészeti tanulmányait Budapesten végezte. Pályafutása, bár képesítése a festészethez kapcsolta, mégis a Nemzeti Múzeum régészeti osztályán indult, ahol elkötelezi magát a magyarok honfoglaló korának kutatására, aztán külföldi tanulmányutakkal és sok-sok ásatással folytatódott. 1940-44 között a Kolozsvári Erdélyi Tudományos Intézet tanára. Itt jelent meg első tudományos értékű könyve „A honfoglaló magyar nép élete” címen, amelyet hosszú és rendkívül tevékeny tudományos munkásságú élete folyamán több, mint hatszáz nyomtatásban megjelent könyvvel, tanulmánnyal és közleménnyel gazdagított. Könyveit, tanulmányait saját maga illusztrálta.

Munkásságának középpontjában a magyarok őstörténete, hitvilága, a honfoglalás kora, mindennapi életének kutatása állt. Régészeti ásatásai eredményeit feldolgozva, megalkotja a „kettős honfoglalás” elméletét, miszerint elődeink két hullámban érkeztek meg a Kárpát-medencébe: az első hullám a 7. században az onugorok szét-
rajzásával érkezett meg, a második pedig később, Árpád vezetésével, a 9. század végén.

László Gyula a sokoldalú tudós-professzor és képzőművész egész élete végéig tartó alkotó munkásságával szolgálta nemzetünket. Bár működési területe messze esett, Erdély jelentette számára a szülőföldet, ahová mindig szeretettel gondolt, ahová mindig haza vágyott. Ezért vállalta a Barabás Miklós Céh meghívásával járó fárasszó utazást. Útban hazafelé érte a halál Nagyváradon, útjának első pihenőjén, 1998. június 17-én, életének 89-dik évében.

Temetése július 3-án volt Budapesten, a Farkasréti temetőben, az unitárius egyház szertartásai szerint. A temetési szertartást, nagyszámú résztvevők jelenlétében, Bencze Márton püspök végezte. A Magyar Művészeti Akadémia, a Magyar Nemzeti Múzeum, az Eötvös Loránd Tudományegyetem képviselői búcsúztatták a magyar nemzet tudós professzorát.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

ANDRÁSI GYÖRGY

Katalógus – mint kapunyitás a Kolozsvári Unitárius Kollégiumi Nagykönyvtárban

Úgy 1993 őszén midőn férjemmel éppen Erdélyben voltunk és gyűjtöttük a tennivalókat a listánkra, néhai Erdő János, akkori főjegyző úr ünnepélyes eréllyel szólított fel: "Zizi kérem, azt a feladatot adom, hogy találja meg valahol az elveszett Kolozsvári Unitárius Kollégiumi Nagykönyvtár Katalógusát! E nélkül legértékesebb kincsünket nem tudjuk használni."

Hát ez a kérés parancs volt számomra. Hiszen nagyon is tudatában voltam a könyvtár értékének. Ez a világ talán legnagyobb és legfontosabb gyűjteménye a Reformáció anyagát illetően, öt nyelven legalább.

Édesapám egész ifjúságát, politikai börtön előtti életének nagy részét ebben a könyvtárban kutatással töltötte, hogy megszülessék a *Négyszáz év erdélyi unitárius prédikációirodalom története* - az unitarizmus egyetlen szellem-történeti munkája (sajnos még mindig csak kéziratban). Ő volt az egyetlen, aki a négy évszázad valamennyi prédikációját végigolvasta és diszertációjában feldolgozta.

A gyűjtemény már évtizedek óta a Román Tudományos Akadémia Kolozsvári fiókjának tulajdonában van, mely intézmény szerencsére megőrizte a könyvtár eredeti rendszerét és integritását - ez becsületükre vall. **Dr. Lakó Elemér** könyvtáros-tudós tizenkét évi munkával megszerkesztette a könyvtár katalógusát, az azonban nem volt az

Unitárius Egyház számára hozzáférhető, különösen Lakó halála után. Így gyakorlatilag a legnagyobb kincsünk használatlanul a polcokon porosodott, s az új generációnak már fogalma se volt annak tartalmáról.

Isteni sugallat vezetett a szegedi József Attila Tudományegyetem Régi Irodalomtörténeti karára. **Balázs Mihály** professzorral és a Magyar Tudományos Akadémia Tagjaival Gellérd Imre munkájának megjelentetése ügyében már azelőtt is tárgyaltunk. Egy ilyen találkozás pillantottam meg a kolozsvári katalógus egy reprodukcióját mikrofilmről.

Ekkor, öt évvel ezelőtt egy vonatfülkében kezdtünk el lázasan álmodni: **Balázs Mihály, George Williams** és **Gellérd Judit**. Rendezzünk Enyedi György konferenciát Kolozsvárral! Adjuk ki a katalógust angolra is lefordítva! Szövetségre léptünk, szent fogadalmat tettünk, hogy ki-ki a maga tehetőségével hozzájárul a nagy terv valóraváltásához.

Mi, a **Center for Free Religion** vállaltuk az anyagi alap előteremtését, s az Amerikai Unitárius Egyháztól két ízben is kaptunk rá szerény ösztöndíjat, összesen nyolcezer dollárt. **Balázs Mihály, Keserű Bálint** professzorok és munkatársaik által végzett, mennyiségében hatalmas és minőségében utolérhetetlen munka azonban pénzzel megfizethetetlen. Nem-

csak újraleltározták az egész gyűjteményt, de valójában az eredeti Lakó-féle katalógust kibővítették, kiegészítették, kijavították, és angolra is lefordították az arra szoruló szövegeket. Sőt, elektronikus formában computerre alkalmazott változatban is megjelentetik.

A Román Tudományos Akadémiával **George Williams** folytatott tárgyalásokat abban az időben, melynek pozitív eredménye nemcsak az Akadémia beleegyezése volt, hogy a katalógust közösen kiadjuk, hanem ezen túlmenő segítőkészség is, mellyel a szegedi tudóscsoport munkáját könnyíteni, határfokát javítani próbálták.

És íme, 1997 szeptember elején Kolozsvár történetében legnagyobb és legjelentősebb teológiai konferenciája zajlott, az **Enyedi György Nemzetközi Konferencia**. Európa legjelesebb tudósai közel negyven előadást tartottak négy nyelven, szinkron-tolmácsolásban. Erdélyt - **dr. Szabó Árpád** püspök bevezető előadásán kívül - édesapám munkája képviselte, melyet én adtam elő angolul.

A konferencia csúcseménye a Katalógus ünnepélyes közreadása volt a Román Tudományos Akadémián. Nemzetközi ünnepet ültünk, mert a Katalógus birtokában a híres könyvtár kapui újra megnyitottak - immár az egész tudósvilág előtt.

Dr. GELLÉRD JUDIT

SZÁZTÍZ ÉVE SZÜLETETT ZOLTÁN SÁNDOR

Zoltán Sándor, volt homoródszentmártoni lelkész, 1888. március 14-én született az Udvarhely megyei (ma Hargita megye) Homoródalmáson, szegény székely földműves családban. Az elemi iskolát szülőfalujában és Bukarestben végezte. Minden iránt érdeklődő, éles eszű és jól tanuló gyermek volt. Ezért szülőfalujának iskolamestere (kántortanítója) és papja (id. Ajtay János) rábeszélésére, szülei és nagyszülei a IV-ik elemi osztály elvégzése után, 1899-ben, a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumba vitték, ahol az I-IV. osztályt jeles eredménnyel elvégezte, 1905-ben a kolozsvári Unitárius Főgimnáziumban folytatta középiskolai tanulmányait. Itt 1907-ben érettségizett kitűnő eredménnyel, majd az Unitárius Teológiai Akadémián folytatta tanulmányait, és 1911-ben lelkészi képesítést nyert. A teológiai tanulmányokkal párhuzamosan a Ferenc József Tudományegyetemen az ókori történelem, az ókori nyelvek (görög, latin) és a filozófiai kurzusokat hallgatta.

1911 nyarán az E.K.Tanácsi ösztöndíjával Németországba ment tanulmányait folytatására. A jénai, lipcsei és drezdai egyetemeken filozófiát, pedagógiát, lélektant és ókori történelmet hallgatott. Külföldi tanulmányútjáról hazatérve, 1912 nyarán Ferencz József püspök a Budapesti Kohári utcai (ma Nagy Ignác u.) egyházközségbe nevezte ki segédlelkésznek. Ugyanekkor Homoródszentmártonban Dombi János lelkész nyugdíjba vonulása után a lelkészi állás megüresedett, s a szentmártoniak megtudván, hogy az almási Zoltán Sándor hazajött Németországból, egyhangúlag megválasztják lelkésznek, és küldöttséget küldenek Kolozsvárra a Püspökhöz azzal a kéréssel, hogy vonja vissza a Zoltán Sándor budapesti kinevezését, és őt nevezze ki Homoródszentmártonba lelkésznek. A Püspök Zoltán Sándorra bízta a döntést, aki a homoródszentmártoniak hívását elfogadva, a budapesti fővárosi lelkészi állásról - ami talán kényelmesebb és nagyobb kilátásokat tartogatott számára - lemondott, és szíve őszinte vágyára hallgatva, a homoródszentmártoniak hívását fogadta el, és 1912 szeptember 12-én elfoglalta a homoródszentmártoni Unitárius Egyházközség megüresedett lelkészi állását, amelyet 52 esztendőn keresztül töltött be, 1964 szeptemberéig, amikor Gellérd Imre kinevezése után

véglegesen nyugdíjba vonult. A Homoródszentmártonban eltöltött 52 év alatt mint lelkész a legőszintébb szeretettel és odaadással szolgálta híveit, népét, egyházát és szülőföldjét. Azt soha cserben nem hagyta, népe örömeiben osztozott, a nehézségekben mindig hívei mellett állt, hitüket erősítette, a jobbra változás reménységét lelkükben megtartotta. Ezért az állami hatóságokkal az 52 évi szolgálata alatt nagyon sok baja volt. De a hívei sem hagyták őt soha cserben, mint igazi lelki vezetőjüket tisztelték, szerették, és ha a szükség úgy kívánta, ki is álltak védelmére.

Mint lelkész nemcsak a hitben, hanem a nép alkotókészségének megismerésében és annak fejlesztésében is igyekezett minden tőle telhetőt megtenni. A szövetkezeti mozgalom szervezésének élére állva, megszervezte a fogyasztási és hitelszövetkezeteket, amelyek vezetője volt az 1948-as felszámolásokig. Mindezek mellett szakmai ismereteit sem hanyagolta el, állandó kapcsolatot tartott az egyházi, szépirodalmi és művészeti kiadókkal. Ismereteit állandóan fejlesztette, de nemcsak passzívan a maga részére, hanem aktívan a mások tudomására hozva saját gondolatait. Így az Egyetemes Egyház folyóiratainak, kiadványainak szorgalmas munkatársa volt. Ezért e tevékenységének elismeréseképpen már 1920-ban az Unitárius Irodalmi Társaság rendes tagjának választja, majd tovább fejlesztve bibliai, keresztény unitárius hitbeli felkészültségét, 1937-ben „Az újszövetségi teológiai szakcsoport”-ból teológiai magántanári vizsgát tett. Állandóan olvasott, írt, jegyzetelt. Nyugalomba vonulása után a több mint félévszázados lelkészi tevékenysége alatt elmondott beszédeit, prédikációit átírta, lemásolta, amit halála után meghagyása szerint a homoródszentmártoni Unitárius Egyházközség könyvtárának hagyott, hogy a mindenkori szentmártoni lelkészek azokból gondolatokat, eszméket vehessenek munkájukhoz. Könyvtárának is valláserkölcsi, vallástörténeti, filozófiai és lélektanpedagógiai részét szintén volt egyházközségének hagyta, amelyet azóta már akadémiai kutatók is felkerestek dokumentálódás céljából. Mindezek a könyvek, beszédek és a templom mellett elhelyezett hármás, betonba öntött kopjafa őrzi Homoródszentmártonban emlékét. Budapesten halt meg 1979. június 24-én, életének 92-ik esztendejében, hamvai a Farkasréti temetőben pihennek egy dédunokájával közös sírban.

ZOLTÁN ATTILA

Testvéregyházközségi kapcsolatok ATLANTÁBAN JÁRTUNK

Május 12-én 12 óras légi utazás után érkezünk Atlantába, ahol hatalmas hőség fogadott. Barátaink: John és Barbara Dale, valamint a testvéregyházközség meghívásának tettünk eleget.

Házigazdáink gazdag programot készítettek ottlétünk minden napjára.

Május 13-án egy elemi iskolába hívtak meg, ahol aznap tartották a Career Day-t, ami abból állott, hogy az iskola igazgatósága különböző foglalkozású szülőket hívott meg, hogy beszéljenek életpályájukról, foglalkozásukról, hivatásukról. Engem arra kértek, hogy a lelkesítő hivatás szépségéről és nehézségeiről beszéljek. Előzetes meghívásra az iskola udvarára jött a tűzoltókocsi, rendőráutó és a mentő is, teljes felszereléssel. Így hozták az iskolások tapintható, elérhető közelségébe a különböző foglalkozásokat. Az amerikaiak mindenben praktikusak: a gyermeket már az iskolában ismertetik az étellel, a természeti és technikai környezettel az életnek nevelik. Összehasonlítva a mi nevelési rendszerünket az amerikaival, megállapíthatjuk, hogy nálunk ez túl formális és skolasztikus. Az életre nevelés szempontjából sokat tanulhatunk tőlük.

Május 14-én meglátogattuk a Jimmy Carter elnökről elnevezett központot. Carter elnök Georgia államban egy kis farmon született és nevelkedett, így fiatal korában részese volt a farmerek küzdelmes életének. Őt Amerika nagy humanitárius elnökének tartják, akit a társadalmi igazságosságnak, a világbéke megteremtésének és kiteljesítésének elvei vezettek elnöki tevékenységében.

Az Egyesült Államok azért nagy, gazdag és szabad, mert törvényeit olyan biztos jogi alapokra helyezték, amely kibírta a nehéz idők szakítópróbáit is. E törvényekbe beleépítették az egyenlőség, testvériség és szabadság elveit. Ezért az amerikai törvényhozás nyitott a jelenre és a jövőre. E központban a többi elnök portréja is megtalálható egy-egy rövid idézettel, mely elnöki működésüket jellemzi.

Egy pár idézetet leírtam, amelyek számunkra is tanulságosak lehetnek:

Theodore Roosevelt: „A kormányzás célja nem lehet más, mint a nép jólétének munkálása.”

Eisenhower: „A mi amerikai életünk alapja a törvények tisztelete és betartása.”

Kennedy: „A különbségeket, ha nem is tudjuk megszüntetni, de biztosítani tudjuk a másság létezésének jogát. Mindannyian ugyanazon földnek vagyunk a gyermekei, ugyanazt a levegőt szívjuk, mindannyian gyermekeink jövőő álmát dédelgetjük magunkban. És mindannyian egyformán halandók vagyunk.”

Jimmy Carter: „Egész elnöki tevékenységemben az emberi jogok érvényesítése vezetett. Teljesen elköteleztem magam az egyenlő lehetőségek biztosítása, a törvény és igazság egyformán való alkalmazása mellett minden emberre vonatkozóan.”

Ezeket az idézeteket olvasva, rájövünk arra, hogy az Egyesült Államok ma miért a világ vezető állama. Ezekről a kiemelkedő vezető személyiségektől zaklatott tájaink politikusi is sokat tanulhatnának. Megtanulhatnák, hogy a politikában is szükséges az elvi és erkölcsi tartás. E nélkül az eshetőségeknek és a hirtelen színeváltozásoknak színtere lesz életünknek ez a fontos területe.

Május 17-én a testvérgyülekezet templomában szószéki szolgálatot végeztem, amelyben próbáltam egy általános képet adni történelmünkről, hitünkről, hagyományainkról, szolgálatunkról és jelenlegi életünkről. Az istentiszteleten mintegy 300-an vettek részt.

A szolgálat után úgy éreztem, hogy sikerült a hallgatóság figyelmét Erdély felé fordítani. Bár az amerikai unitárius egyház anyagi és szellemi erejét nem lehet a miénkkel összehasonlítani, azért ők is örömmel hallják, hogy Erdély a világ unitarizmusának és az európai vallásszabadságnak a bölcsője. Nagy élményt jelentett az olimpiai falu meglátogatása, melynek közepén ott áll Pierre de Coubertin szobra, akiben megszületett a modern olimpia megrendezésének gondolata. Az olimpiai győztesek neveit felállított márványoszlopra vésték. Jó volt látni úgy a magyar, mint a román neveket, akik minket képviseltek 1996-ban Atlantában.

Jártunk azon a helyen is, ahol gyilkos szándékkal bombát robbantottak és ártatlan embereket öltek meg. E szomorú epizód ellenére is az olimpia a békéről és a világ népeinek testvériségéről tett bizonyosságot.

Sok szépet, újat, hasznosat láttunk és tapasztaltunk, de a legmaradandóbb bennem a Martin

Luther King emlékével való találkozás marad. A Nobeldíjas lelkész 1929-ben itt született Atlantában. Nagypapa és édesapja is lelkészek voltak. A szülői háztól nem messze lévő Ebenézer templom lelkésze lett 1960-ban. E templomban az úrasztala mellett felszerelt nagy képernyőn állandó adásban sugározzák szószéki szolgálatából azokat a részeket, amelyekben felemelte szavát az elnyomott négermilliók érdekében. A róla elnevezett központban képek egész sora eleveníti fel életének legfontosabb mozzanatait. A filmteremben megszakítás nélkül megy az 1963-ban Washingtonban elmondott híres beszéde: I have a dream (Van egy álom).

A beszéd fő gondolatai: - *a függetlenségi nyilatkozat kijelenti, hogy minden ember egyenlő Isten és a törvény előtt; - Lincolnék a törvény szerint felszabadították a néger rabszolgákat és a szabadság mégsem jött el; - a harcot a változtatásért most kell elkezdni és nem holnap; - szeretném, ha gyermekeinket nem bőrük színe szerint, hanem munkájuk és jellemük szerint ítélnék meg; - szeretném, ha Amerika ege alatt úgy a fehérek, mint a feketék egyenlő lehetőségekkel szabadon élhetnének!*"

Amint tudjuk, Martin Luther Kinget 1968-ban egy fanatikus fehérember agyonlőtte, de álma ma már nemcsak Atlantában, de az egész Egyesült Államokban többnyire valóra vált. Egy nép, egy közösség csak úgy kerül emberi jogainak birtokába, csak úgy változik meg az élete, ha Isten sugallatára és a közösség lelkének ösztönzésére a vezetők elvi és erkölcsi tartással emelik fel szavukat a különböző fórumokon.

Meglátogattuk Margaret Mitchell íróhoz házáat is, mely tele van világhírű regényének, az *Elfújta a*

szélnek emlékeivel. 1936-ban jelent meg ez a regény, melyet kiadási példányszámban csak a Biblia előz meg. A könyvet 29 nyelvre fordították le, s a róla készült film ma is biztos kasszasikert jelent.

Az egyházközség egyik nőtagjának társaságában meglátogattuk a kerületi menhelyet, ahol a hajléktalanok és nehéz családi helyzetben lévő emberek találnak menedéket - legtöbb három hónapig. Az egyházak minden héten felvállalnak egy napot, amikor a szükséges élelemmel látják el a rászorulókat. Az egyházközségi bizottság minden héten kijelöli azokat a híveket, akik vállalják egy napra a teljes ellátást. Én ebben a segítségben a vallásos emberre tekintő, humanitárius megnyilatkozását látom. Nálunk is fel kellene állítani hasonló létesítményeket, mert egyre több védetelen, hajléktalan embertársunk szorul rá a segítő kezek és lelkek jószágára.

Az utolsó előtti napon látogattunk el Warm Springsbe, mely arról híres, hogy Franklin Delano Roosevelt elnök itt lévő melegvízű forrásoknál kereste a gyógyulást részleges paralízises benuulására. A „kis fehér ház”, amelyben az elnök nyári szabadságát töltötte, meglepően egyszerű. Megtehetette volna, hogy fényes palotát építtessen, de nem tette, mert az volt az elve, hogy a vezetők nem a fényűzésben, hanem a szolgálatban és áldozatban kell elől járjanak.

Gyönyörű 15 nap után hozott haza a hatalmas gépmadár 12 órai repülés után. A társra talált ember biztonságát és egy nagy-gazdag-szabad nép testvéri érzését hoztuk magunkkal, s a reménységet, hogy egyszer a mi tájainkon is szabadabb, gazdagabb és emberhez méltóbb lesz az Istentől nekünk adott élet.

KEDEI MÓZES

Gellérd Imre Ösztöndíj -alap

A Chicago-i Meadville/Lombard Unitárius Teológiai Intézet hat évvel ezelőtt alapította a „Gellérd Imre Ösztöndíj” (Scholarship Fund) -alapot prof. dr. Spencer Lavan kezdeményezésére. Eredetileg a Teológia Gellérd Imre példaadó életének és mártírjának, nagyjelentőségű életművének poszthumusz díszdoktori kitiüntetéssel kívánt emléket állítani. Azonban az egyetem történetében erre nem volt precedens. Ezért döntött a Meadville/Lombard vezetősége úgy, hogy az erdélyi unitárius lelkészek és teológusok posztgraduális tanulmányainak folytatását biztosító ösztöndíj-alapot Édesapámról nevezze el. Ez nemcsak a múlt elismerése. A jövő lelkésznevezdek nevelésének biztosítását is jelenti ez a rendkívüli kitiüntetés.

Az elmúlt években a Gellérd Imre Ösztöndíj-alap szolgálta Kovács István egyéves tanulmányújtját és az immár hagyományossá vált ún. „Summer Scholar” nyári intenzív teológiai továbbképzést, melyen minden évben négy erdélyi

unitárius fiatal lelkész vesz részt két hónapig. Ugyancsak a Gellérd Imre ösztöndíj-alap az, mely részben biztosítja Kolozsvár számára az unitárius teológusok angol nyelvoktatását.

Egy rendkívüli örömhírt kaptunk nemrég: prof. dr. Spencer Lavan, a Meadville/Lombard rektora nyugalomban vonulása alkalmából, az édesapjától örökölt alapítványt felosztatván, óriási összeget adományozott a Gellérd Imre alapnak. Ez az összeg több évig biztosítja majd a Meadville Erdély-programját, nevezetesen az angol nyelvoktatást és a nyári teológiai kurzusokat. Az ehhez szükséges összeg másik felét azonban mindig nekünk, a Testvérgyülekezeti Tanácsnak kell biztosítanunk.

Ezúttal kívánom személyesen és erdélyi Egyházunk nevében is hálás köszönetünket kifejezni dr. Spencer Lavan és Susan Lavan nagylelkű, jövőnket szolgáló, áldást termő gesztusáért. Imádkozzunk, hogy a jó Isten Spencer Lavan professzor megromlott egészségét helyreállítsa.

Dr. GELLÉRD JUDIT

1998. június 22 - július 4. között római katolikus, református és unitárius lelkészek részvételével Kolozsváron pedagógusképző szaktanfolyamon vettünk részt.

A tanfolyam célja az volt, hogy lelkészeink, akik a jövő nemzedék nevelésében aktív szerepet játszanak, megismerjék a nevelési, tanítási tevékenység azon tudományos módszereit és eszközeit, amelyek birtokában hatékonyabb eredményt érhetnek el.

A tanfolyamnak hiányt pótló szerepe is volt, ugyanis az elmúlt rendszerben tiltott tantárgyként szerepelt a pedagógia, pszichológia és a módszertan, melyek szaktudása nélkül a valláserkölcsei nevelést nehézkesé tették.

A tanfolyam időtartama alatt a Babeş-Bolyai Tudományegyetemről közismert és megbecsült szaktanárok irányításával elsajátítottuk azokat a nélkülözhetetlen ismereteket, amelyekre épül a jövő évezred oktatási-pedagógiai módszere.

PEDAGÓGIAI TANFOLYAM

A július 3-án tartott vizsga eredménye alapján Egyetemes Egyházunk tíz lelkésze oklevelet szerzett, amely feljogosítja arra, hogy teljes jogú tanárként taníthasson mint vallástanár az állami és egyházi iskoláinkban.

Napi tíz előadáson vettünk részt a következő egyetemi tanárok irányítása mellett: Ferenczi

Gyula, Lázár Sándor, Fodor László professzor urak, valamint Milinte Enikő tanárjelölt. Oktatóinknak, tanárainknak ezúttal is köszönetet mondunk, s a jó Isten gazdag áldását kérjük további eredményes munkájukhoz.

Az Egyetemes Egyháznak és egyházközseinknek anyagi támogatását hálásan megköszönik: Andorkó Ferenc - Vargyas, Fekete Levente - Nagyajta, Kelemen Levente - Homoródoklánd, Kelemen Szabolcs - Székelykál, Kozma Albert ifj. - Marosszentgyörgy, Lőrinczi Lajos - Kolozs, Péterfi Sándor - Küllődombó, Sándor Szilárd - Szentháromság, Varga István - Székelyudvarhely, Varga Sándor - Nyárádszentmárton-Csíkfalva.

VARGA SÁNDOR

Iparművészeti kiállítás Marosvásárhelyen

Május 26-án az unitárius egyház tanácstermében rendhagyó kiállítás nyílt meg.

A látogatók joggal gyönyörködhetnek a négy résztvevő nőszervezet munkáiban. A kiállítás résztvevői az unitárius egyház nőcsoportjai, a Bethlen Kata Alapítvány, a Fantázia csoport és a Szomszédtság szervezet nőcsoportjai.

A kiállítás ötletét egy angliai meghívás adta, mely lehetővé tette a résztvevő négy szervezet meghívottjainak, hogy hasznosítsa az ott tanultakat, és átadja az itthoniaknak is.

Az ott látottakat felhasználva úgy terveztük, hogy megváltoztatjuk Marosvásárhely arculatát, és visszaszerezük a "virágváros" elnevezést. Sajnos ez csak terv marad és álom, de ehelyett kézimunkák virágait mutatjuk be, azokat, melyeket oly gondosan készítettek a szorgos női kezek.

A kiállított varrottasok egy része a hagyományos hazai varrottasokat illusztrálja, melyeket

nemzedékről nemzedékre hagytak ránk, és ma is újszerű, lelket derítő dolgokat varrnak.

A kiállításon a hagyományos varrottasokon kívül helyet kaptak a préselt virágból készített képek, a bőrdíszművek, játékok és a nyugaton oly közkedvelt "patchwork", azaz foltvarrás, rátétes ("applikációs") varrástechnika, valamint az átöltéses varrás. De találunk mindent, amit az egyes női kezek ízlésesen varázsolnak át.

Külön kiemelném azt, hogy ez a kiállítás annak az angliai tábornak és segítségnek az eredménye, amely négy éve fenntartja a kapcsolatot városunk nőszervezeteivel. Sok ötletet és tudást igyekeztek átadni, hogy ezzel segítsenek életünk gondjait enyhíteni.

Újszerűség és hagyomány együtt megférnek egymás mellett, de mindez nem jöhetett volna létre az egyházközség önzetlen segítsége nélkül.

MAGYARI ERZSÉBET

Fájdalmat kívánok!

A kolozsvári esperességhez tartozó Kövenden a "fájdalmas pap" melléknevet ragasztották rám, s valahányszor ottan járok, e névvel üdvözölnek. Nem világszemléletem vagy egészségi állapotom okán neveztek el így, hanem azért, mert amikor 13 évvel ezelőtt a Homoródmente szülőttjét, Székely Miklós lelkészt, jelenlegi esperest és egyházi közügyigazgatót beiktatták a kövendi egyházközségbe, a sok-sok üdvözlőbeszéd jó kívánsága mellett én fájdalmat kívántam a lelkésznek és gyülekezetének. Meg is hökkentek. Látszott az elrekedett szemeken, hogy kívánságomat sértésnek értékelik, s egy bomlott elmét sejtenek mögötte.

Ebben a lemerevedett légkörben aztán így folytattam: nem testi, fizikai fájdalomra gondolok, hanem a hivatás betöltéséhez, a közösségi élet komoly megéléséhez nélkülözhetetlen lelki fájdalomra. És megmagyaráztam:

- Látunk lekopott templomokat, parókiális épületeket, üresen kongó istentiszteleteket. "Szegény az eklézsia, kevesen vagyunk, a fiatalok elköltöztek" stb. stb., magyarázzák a bizonyítványt. Pedig nem ez az igazi baj, hanem az, hogy NEM FÁJ SENKINEK! Mert ha fájna, ha szívükön viselnék a megmaradás gondját, az egyházon keresztüli nemzetmentés erkölcsi kötelességét, akkor bizonyos, hogy "tíz-körmükkel" és megnélkülőzve is, de csodákat művelnek.

Ezt a csodatevő fájdalmat a túlzottan liberális gondolkodás, a demokráciának álcázott vadkapitalizmus napjainkban még inkább kiszorította a lelkekből.

Tisztelet a kivételnek, be sok lelkésznek és gyülekezetnek nem fáj, hogy homoródbásfalvi, homoródmási, székelymuzsnai, Kolozsvár-környéki unitárius

testvéreink tűz-, árvíz-, jégkárt szenvedtek, mert ha fájna volna, akkor, ha jelképesen is, de megmutatták volna testvéri együttérzésüket, segítségüket!

- Tisztelet a kivételnek, be sok szívnek nem fáj, hogy jogtalanul elrablott egyházi javainkat nem adják vissza, mert ha fájna, akkor az a bizonyos aláírás-gyűjtés másképp sikeredett volna!

- Tisztelet a kivételnek, be sok szívnek nem fáj barátaink sorsa, mert ha fájna, akkor nem a „tál-lencsés-könnyelműséggel” viszonyulnának a dolgokhoz, hanem a „jerikói-falakat” is ledöntenék a jogos örökség visszaszerzéséért, annál is inkább, mert az országból csak az a miénk, ami a nevünkön szerepel!

Hát nincs-e szükség az olyan fájdalomra, amely tulajdonképpen az életnek, a megmaradásnak tette ösztönző ereje?

Tisztelendő Lelkész Úr!

Amikor a székelyudvarhelyi Unitárius Egyházközség Lelkeszi Kara elnökeként a lelkésztársaink és magam nevében köszöntelek, az elmondottak értelmében Neked és Gyülekezetednek is fájdalmat kívánok. A közömbösség, az önzés, a kicsinyhitűség sohase kérgesedjék meg a szíveden és szíveteken, hanem fájjon és gyötörjön, hogy a különböző nagypentekek után pünkösdhöz érkezettek.

Ebben a tevékenységben áldjon meg az Isten, áldja meg családot, áldja meg Gyülekezetet, hogy népünk és egyházunk javára termékeny legyen a „pásztor” és a „nyáj” megpecsételt szövetsége. Szívemből kívánom!

(Elhangzott Homoródszentmártonban, Krizbai Béla unitárius lelkész beiktatója alkalmából.)

KERESZTES SÁNDOR

A NŐSZÖVETSÉG ÉLETÉBŐL

Az európai nőmozgalom útjai

Beszámoló az 1998 júniusában a drezdai Nyári Egyetem rendezvényeiről

A YONI Interkulturális Női Egyetemet 1996 novemberében alapították. Alapítótagjai egyetemi és főiskolai tanárok, szociális munkát végző és irányító nők. A YONI elnevezés az egyetem ősi megnevezése, amely a női hagyományokban a Világegyetem erejét juttatja kifejezésre.

Az 1998. június 11-14. között sorra kerülő rendezvényeken a Romániai Ökumenikus Nőforum javaslatára Romániából négyen vettek részt:

Angela Pocaznoi - Nagyenyed, **Fischer Keresztes Helga** - Nagyenyed, **Nádudvary Mária** - Brassó, **Paskucz Szathmáry Viola** - Kolozsvár.

A romániai csoport három nemzetiséget, négy vallásfelekezetet, és női- valamint humanitárius szervezeteket képviselt.

A nyári egyetem programja két teljesen független, különálló részből állt:

Az első rész főleg csoportmunkára épült: Feminista alternatívák a vezetésben, a gazdaságban és a politikában témakörben. A csoportok keretében minden résztvevőnek alkalma volt beszámolni saját tapasztalatairól, munkájá-

ról a családban, a munkahelyén, a szervezetben, amelyet képviselt.

Az UNOSZ részéről német nyelvű írott beszámolót adtam át, amiben röviden vázoltam tevékenységünket és célkitűzéseinket.

A rendezvény második részét a Műszaki Egyetem konferenciatermében tartották, amelyen két előadás szerepelt: A globalizálódás alternatívái, és A nők „hatalma”, a matriarchátus, mint uralommentes társadalom.

Mivel e résztvevők csaknem teljes egészében Nyugat Európát képviselték, értelemszerűen az előadások a fejlett kapitalista országok nőtársadalmát érintő kérdésekkel foglalkoztak. Ennek ellenére az előadásokat követő szemináriumokon és csoportos megbeszéléseken alkalmunk

volt kifejtetni nézetünket ezekben a kérdésekben. Nagy érdeklődéssel hallgattak, rengeteg kérdésre kellett válaszolnunk a romániai nők helyzetével, jogaival, gazdasági problémáival, társadalmi és szociális munkájával, szervezeti életével kapcsolatban. Megértették azt az álláspontunkat, hogy a nőkérdés megoldását nem egyfajta „hatalomátvitel” útján képzeljük el, és hogy számunkra elsősorban a gazdasági, társadalmi és szellemi felemelkedés a fontos, nem a nők úgynevezett "emancipációja".

A résztvevők és szervezők láthatóan elégedettek voltak aktív részvételünkkel, és többször is kifejtették véleményüket, hogy az európai nőmozgalom csak a kelet-európai nőkkel együtt lehet teljes.

PASKUCZ VIOLA

Egyházköri nőszövetségi találkozó Székelyudvarhelyen

A székelyudvarhelyi unitárius egyházkörhöz tartozó egyházközségek nőszövetségei 1998. május 3-án Székelyudvarhelyen találkozót tartottak. Az Országos Nőszövetség vezetőségét **Szabó Magda** főtisztelendő asszony-elnök és **Zsakó Erzsébet** elnök képviselte. A kolozsvári nőszövetség részéről jelen volt **Gergely Sándorné**.

A találkozó reggel 9 órakor kezdődött egyházi énekkel és **Kedei Mózes** esperes imájával. Ezután **Kedei Delinke**, a székelyudvarhelyi 1. sz. egyházközség nőszövetségének elnöke köszöntötte a résztvevőket.

Az összejövetelen elhangzott **Sütő Erzsébet** előadása: „Az édesanya szerepe a családban” A beszámolókat sorát **Nagy Magdolna**, a székelyudvarhelyi 1. sz. egyházközség nőszövetségének alelnöknője nyitotta meg. Az egyházközségi képviselők elmondták az eredményeket, de a nehézségeket is. Mi, résztvevők, együtt kerestük az eredményesebb és hatékonyabb egyleti lehetőségeket.

A hozzászólások rendjén **Péter Irma** (Szentegyháza) köszönetet mondott **Zsakó Erzsébet**nek a nők életéről és problémáiról írt cikkekért, melyek az Unitárius Közlönyben jelentek meg. **Dr. Szabó Árpádné** főtisztelendő asszony örömet fejezte ki, hogy ezt a találkozót az Anyák-napjával egybekötve tartjuk. **Zsakó Erzsébet** méltatta a beszámolókat, és az Országos Nőszövetség vezetőségének segítségét ígerte mind köri, mind egyházközségi szinten.

Ezután a jelenlevők megválasztották az Egyházköri Nőszövetség vezetőségét: elnök: **Kocs Klára**, alelnök: **Szőke Ilona**, titkár: **Nagy Rozália**, és pénztárnok **Benczédi Mária**.

A jelenlevők részt vettek az Anyák-napi istentiszteleten, melynek keretében **Bán Miklós** énekvezér „Dicsőség Istennek” című saját szerzeményét énekelte orgonakísérettel, **Szalai Zsuzsa** és **Ilkei Ildikó** szavaltak, valamint **Székely István** klarinéton játszott.

Hálásan köszönjük: **Kacsó Éva**, **Dénes Ödön**, **Andorkó János**, **Szalai Klára**, **László János**, **Ab-rán Tünde**, **Hadnagy Irma**, **Dodó József** és **Jakab Zoltán** szponzorok segítségét, mely lehetővé tette a díjmentes közös ebédet.

A következő találkozó megszervezését az oklándi nőszövetség vállalta 1999-ben.

A találkozó szervezői: **Kedei Delinke**, **Nagy Magdolna**, **Kovács Éva**

(Szerk. megjegyzése. *Báró Hajnal később érkezett írása is erről az eseményről számol be, így írásának közlésétől eltekintettünk.*)

MADARAK ÉS FÁK NAPJA

Régen a „MADARAK ÉS FÁK NAPJÁT” május 1-jén ünnepeltük a Nagy-Homoród mentén majálissal, melyet a falvakhoz közel eső erdők szélén, tisztásokon tartottunk meg. Oda még a kis óvodásokat is el lehetett vinni az élelemmel megrakott szekéren, a kosarak közé ültetve. Így mentünk homoródszentpáli iskolás koromban a Radica erdőbe ünnepelni. A nagyobb iskolások énekszóval jöttek, énekelték: „Rika, Radica, Firtos, Hargita. / Itt a hazám, itt születtem, / Bárhol legyen én a Föld kerekén, / Ide vágyom mindig vissza, / Mert ez az én hazám!”

Mikor kiértünk az erdő szélére, mi, az iskolások, sorba álltunk, úgy énekeltük:

„Levegőben szépen szól a pacsirta, / Az embernek szívét úgy felvidítja, / Nocsak húzzad édeskedves prímásom, / A te nótád legszebb egész világon!”

Az 1922-1928-as években, amikor Homoródszentpál községhez tartozott Recsenyéd, Homoródszentpéter, Városfalva, Jánosfalva - öt falu iskolásai közösen rendezték meg a MADARAK ÉS FÁK NAPJÁT. Akkor már a városfalvi legelőre, a „Szállasba” mentünk nyírfa erdő, inkább legelő, mely magasabban fekszik, mint a Homoród-völgye. A házigazdák, a városfalvi iskolások a ragyogó májusi reggelen korábban elindultak, hogy méltóképpen fogadhassák a 4-5 kilométer távolságból érkezőket. Nagy örömet jelentett a találkozás. Tanítóink bemutattak egymásnak, így mintha egy iskolához tartoztunk volna, úgy barátkoztunk egymás között. A nagyobb lányok elmondták, hogy

ki kitől kapott zöldágot, s hogy azért milyen csipkés zsebkendő jár a legénynek, legényecskéknek.

Körbe ültünk, úgy hallgattuk meg a tanító bácsi ismertetőjét a madarak és a fák védelméről, közben egy fiú elszavalta Benedek Elek székely népmeseírónk, költőnk versét: „Ne bánts a fát, hisz ő is érez ...”

Következett az iskolák közötti versenyek, vetélkedők, játékbemutatók, kötélhúzás, zsákbanfutás, lepényevés, ahol három ott ütöm, lánc-lánc-Eszterlánc, zsebkendő-tánc, s ki tudná felsorolni valamennyit - amiből nemcsak tanultunk, de jó kedvünk is kerekedett.

Volt olyan május elseje is, hogy a hegyen átjöttek a székelyzsombori és újfalvi iskolások is, akik a „kakas-lövést” mutatták be.

Szeretett tanítóink alaposan felkészítettek minket egy-egy ilyen ünnepra, hiszen versenyszerűen, tömegesen vettünk részt a játékokban.

Homoródszentpál, mint községközpont, ahol akkor jegyzőség, posta, csendőrség volt, s kultúrháza is a legnagyobb volt, színpaddal és festett színpalakkal felszerelve, melyet Gyárfás Endre festett. Voltak színpalak, melyeken oroszán, zsiráf, majom volt látható, de Gyárfás Endre festőművész Dimény Miklóst kaszával a vállán, családtagjaival együtt megörökítette a színpalakon és a függönyön.

Ez igen jó díszlet volt, főleg a falusi tárgyú színművek előadásához.

Emlékeimben elevenen élnek a Madarak és Fák Napi kirándulások, ünnepek, amelyek mély nyomokat hagytak gyermeki szívünkben

Özv. Fűzi Domokosné, Imre Ida (Székelyudvarhely)

A nőszövetség életéből Alsóboldogfalván

Alsóboldogfalván az unitárius nőszövetség összejeveteleit az idei évben január 8-án kezdtük meg és folyamatosan tartjuk minden péntek este a tanácsteremben. Az összejeveteleken a meghívott előadók értékes és tanulságos előadásait hallhattuk, mint pl. az édesanya szerepéről, Petőfi Sándor költeményeiről, a gyermekek vallásos neveléséről, Tamási Áron műveiből ihletődve a szülőföld szeretetéről, a családi orvos fontosságáról, a humorról, különböző tréfás jelenetekkel fűszerezve.

Összejeveteleink során asszonyaink segítségével az énekes könyvekre keresztszettel kivarrt új borító került. Összejeveteleinket hagyományosan a Nő az árnyék című egyházi énekünkkel zártuk.

GAGYI GIZELLA

A szabadidőről (részlet)

Nagyon fontos mindannyiunk számára a szabadidő. Gondoljuk csak el, milyen lenne az életünk szabadidő nélkül, ha minden percünket a munka töltené ki? Mivel sok embernek nem okoz örömet a munkája, hát hamar elégük lenne ebből a világból. Tehát nagy szükségünk van a szabadidőre, viszont nem mindegy, hogy ezt mire fordítjuk. A szabadidő eltöltésének egyik leggyakoribb módja az, ha hobbinknak szentelünk időt. Ez lehet olvasás, főzés, zenélés, faragás, rajz, számítógép, bármi, amit nagyon szeretünk. Szerintem nincs olyan ember, akinek ne lenne valamilyen hobbija. Szerencsések azok az emberek, akiknek hobbijuk kitölti az életüket, a hobbijuk a munkájuk (pl. festő, számítógéppel dolgozó ember stb.)

A szabadidőt tölthetjük pihenéssel is. Ha az emberek a munkahelyükön lejár a munkaidejük, az többnyire nem jelenti azt, hogy azzal az aznapi munkájuk lejárt, hiszen létezik az otthon, a család, a házimunka. Tehát, ha az ember a sok munkába belefáradt, már a kedvenc tevékenységéhez sincs energiája, a legjobban teszi, ha egyet alszik. Viszont aludni sem lehet mindig.

Másik formája a szabadidő eltöltésének, ha azt a családra, barátokra fordítjuk. Azzal, hogy időt áldozunk barátainkra, a családra, jobban megismerjük őket, hangulatosabb környezetben élhetünk.

A szabadidőt tölthetjük elmélkedéssel is. Az embert már az ősidőtől fogva érdekelte, hogy mi az élet eredete, van-e túlvilági élet, vagyis mi történik a halál után, mi a lélek, miért pont én vagyok én. Szerintem ez a kör nyitott; a történelem folyamán sok felfogás, eszme, hit, fantáziálás született, könyvészet is áll a merengő rendelkezésére. Én például, ha elolvasom Vörösmarty Gondolatok a könyvtárban című versét, ennek alapján elgondolkozom, hogy tényleg, mi az élet értelme? Van értelme egyáltalán? Kell mindennek értelme legyen? Az önmagamról való merengés hozzásegít, hogy kialakuljon egy önmagunkról alkotott kép, egy életfelfogás, egy világnézet.

Szabadidőnket kitöltheti az ima, az Istenhez fordulás. Sok ember általában csak akkor imádkozik, ha bajban van, holott az ima, a Biblia életünk éltető vízcseppje. Az embernek szüksége van az Istennel való kapcsolatra, barátságra, hogy erős hittel tudjon szembeállni az élet nehézségeivel, meghajoljon Isten akarata előtt. De mit sem ér az az ima, ha nem élünk Jézus példaadása szerint! Mit sem ér a sűrű templombajlás, ha a templomból kilépve nagyot káromkodunk, kihúzzunk felebarátunk zsebéből egy tízezerest! Véleményem szerint nem az az igazi ke-

resztény, aki minden vasárnap „képmutatóan” ott van az istentiszteleten, hanem aki Jézus tanítása szerint él és cselekszik.

Milyen szabadidős programokat tud nyújtani az egyház? (Én most csak azokról írok, amelyeknek részese voltam)

A kórus, az unitárius dalárda sajnos feloszlott, mivel egyesek nem megfelelően látogatták a próbákat. A próbák eleinte hetente két alkalommal voltak, majd az egyre csökkent. A kórusal nemcsak az egyházi énekeket tanul-tuk, hanem Petőfi-dalokat, himnuszokat, népdalokat.

Az egyház évente többször szervez bálókat, ünnepségeket. Mivel mi unitáriusok nem vagyunk olyan sokan, összeszokott, tágabb értelemben vett közösség alakulhat ki az ilyen összejövetelkorán.

Hogy ki ne felejtsem a vasárnapokat, az istentiszteleteket. Fontos, hogy az ember nyitott szívvel és lélekkel érkezzon az istentiszteletre, amit ott hallott, legyen rá háttal, ne csak azért menjen el, hogy töltsen a templomot, hanem tiszta szívvel távozzon, hogy most egy órányi időt igazán hasznosan töltött el.

BÍRÓ ÉVA XI. oszt. (Székelyudvarhely)

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet nyári rendezvényei

1. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek II. Vezető-képzője**, a helyi egyletelnököknek és a Választmány tagjainak. Időpont **1998. július 15-19.** Helyszín: **Homoródszentmárton** (Udvarhelyszék).

2. **XXII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 1998. évi küldöttgyűlése.** Szervezetünk évi seregszemléjének számító rendezvényünk helyszíne: **Bölnön**. Időpont: **augusztus 20-23.**

3. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek II. Színját-szó-találkozója.** Helyszín a Maros megyei **Magyar-sáros**. Időpont **szeptember 4-6.** Ez utóbbi rendezvényre az egyleti színját-szó-csoportok írásos **benevezési határideje: 1998. augusztus 3.**

A felsorolt rendezvények részleteiről az ODFIE Választmánya körlevélben értesíti a helyi egyleteket és egyházközsegeket.

A fentiek tárgyában az ODFIE-iroda címén (4000 Sepsiszentgyörgy, Kós Károly u. 2, tel/fax: 067351470, tel: 067313813, elektronikus postaláda: david@odfie.subnet.ro) Gyerő Dávid főtítkárnál, vagy Szabó László pénztárostól is (Homoródalmás/r: Merești 35, Hargita megye 4158, tel: 066218245/96-os belső) lehet érdeklődni.

IMA

Istenem, téged kereslek a megismerés vágyával! Mióta gondolkozni tudok, érzem, magamban nem élhetek, s lelkem társa nem lehet más, csak Te, ki alkottál engem. Ha összekulcsolom kezem, s lelkem téged ölelni kész, egyszerre megnyugszik lelkem, és nem nyugtalanít a lét. Ha ágyamban megébredek, vagy felkelek, étkezem, dolgozom, pihenek, ülök vagy járok, az élet értelmét keresem, Nálad nélkül nyugalmam nem lelem.

Írántad való szeretettel és hálával fogtam össze a két kezem, mert tudom, hogy minden erőm és tehetségem neked köszönhetem. Te voltál, ki erőt és értelmet adtál, hogy amit számomra rendeltél, azt megszereztem. Jól esik szívemnek, és boldoggá tesz, hogy napon-ta áldásaidban érzem gondviselésed. Ne engedd soha elfelejtenem, hogy segítségem nélkül nem tehettem volna meg mindazokat, amelyek által szerencsés embernek mondhatom magam.

Gyermeki szeretettel fordulok Hozzád, mint aki tudom, hogy nem utasítasz el engem. Olyan kevés az a jó, amit adhattam neked az életben, sok esetben a hála és tiszteletadás is elmaradt, még egy köszönöm sem hagyta el a szám, pedig mindig jól tetted velem. Sokszor megbántottalak téged, és fájdalmat okoztam embertársaimnak is, de tudom, hogy szereteted annyira megbocsátó, hogy hívogatsz, biztatsz, nem taszítasz el magadtól.

A legnagyobb ajándékot kérem tőled Uram!

Hitet adj nekem, hogy lássalak, hogy imádkozni tudjak, hogy senkitől és semmitől se féljek. Hitet adj nekem, hogy hit maradjak hozzád a legnagyobb kísértések között, hogy mindenre erőm legyen. Tudom, a hitet nem lehet megtanulni, nem lehet örökölni, nem elhatároláson alapszik, hanem a te ajándékod. Legyen könnyű vagy nehéz a sorsom, jövődöm, mit számomra készítesz, csak hitet adj nekem, és akkor el nem veszek. A hit ad látó szemeket, hogy mindenben és mindenkor lássalak. A hit tanít meg remélni, s csüggedni akkor nem tudok, és általa kapcsold magadhoz életem.

Kérlek, mikor valami beteljesedik életemben, tudjak hálás szívvel arra gondolni, hogy Te akartad, hogy úgy legyen. Kérlek, úgy tégy velem bármit, hogy lássam, érezzem: mindig, ami a legjobb, azt adod nekem. Kérlek, taníts meg ügyelni, vigyázni lelkemre, testemre, az élet kísértései között. Én neked adom a szívem! Lakozz benne, megerősítsd és megáldd, hogy ne tudjon senki ártani életemnek. Meglegyen mindig a lelkem józansága, nyugalma és békessége. Tudjam ezzel a lelkiülettel meglátni, mi a jó, melyből öröm származik, és tisztesség, becsület övezheti jó hírnevem. Lehessek szeretteim örömeire is, és Te gyönyörködni tudj életemben. Soha ne bízzam el magam, hogy ezután már nem kell ügyeljek, hanem tudatosan gondoljak arra és lássam: míg e földön élek, nem szűnik meg a kísértés ellenem.

Kérlek, légy segítségemre, és adj jó előremenetelt a tanuláshoz, igyekezetemhez, a munkámban sikert,

mely által én is elérhessem kívánságaim. Kérlek, segíts döntéseimben, hogy rosszul ne válasszak, később érte ne bánkódjam. Taníts meg korán, hogy sok minden e földön mi szép és jónak látszik, csak színes csalóka délibáb, s ha el is érjük néha, sok szenvedéssel jár.

Milyen elviselhetetlen lenne életem, ha nem világosítottad volna meg az utat, melyen járnom kell. Jól esik tudni és érezni, hogy Te vagy a világ világossága, és fényleni fogsz mindig, bármilyen nagy legyen is a sötétség ezen a Földön. Ezért fordulok mindig Hozzád, akárcsak a napraforgó, Téged követlek, hogy a sötétség el ne borítson engem. A sötétség, mely bánat, félelem, reményvesztettség, gondterheltség, szeretetlenség, bűnökben való élet, de ha Hozzád fordulok, a sötétség nem borít el, s mintha kezded fogna, félelem nélkül, jó reménységgel, nagy erővel bizton járok az életben. Azért imádkozom, hogy Te maradj még nekem világosságként, lássam az utat, melyen haladnom kell előre.

Kérlek Atyám! Ha elfoglal nagyon földi életem, fáradnék vagy nehézségem lenne, Te szüntelenül maradj velem, hogy Támaszt érezzek Benned. Kérve kérlek, hogy ezután is adj erőt, egészséget, hogy a Te örömdre, magam és szeretteim javára munkálkodni tudjak.

Köszönöm, hogy két kezem erejében, járásomban, értelmemben és lelkemben érezhetem, miként erősítesz meg naponta. Köszönöm, Istenem, hogy megismerhettem irántad való szeretetedet. Azóta Veled élek, és nem érzem soha magam egyedül.

A legnagyobb ragaszkodással, szeretettel és hittel fogom felém kinyújtott Kezed, könyörgöm, soha el ne engedd! Amen.

LUKÁCS KATALIN XII. oszt. Székelyudvarhely

Aranymondások vallásórás diákjaink tollából

Az utolsó vacsora története (IV. o) (Jézus): „Kieresztette vérét és elosztotta a többieknek” (tanítványoknak).

Jézus utolsó napjai: „Egy keresztet cipeltettek vele és kifeszítették. Egyszer feltámadt, de többet nem”.

Jézus ellenségei: „Áll haza fiak”.

A bűnről (VIII. o): „A bűntől nem lehet megszabadulni, mert az nem olyan mint egy légy, hogy leütjük és meg vagyunk szabadulva tőle”.

Egy imádság zárómondata: „Segítsd meg az embereket, hogy ne barázdálkodjanak”.

Mi az élet?: „Az élet egy olyan időszak, amikor az ember addig él, amíg megöregszik és meghal”.

Az imádságról (V. o): „Van szövött ima és font ima” (kötött és szabadon fogalmazott helyett) „Az imák lehetnek házilag szöttek is”.

Ábel testvére Káin (III. o): „Káinnak úgy a teste mind lelke szőrös volt”:

István diakónusról (IV. o): „Ő (István diakónus) élte az első vértanúhalált”. „Hiába volt a sok lelkibeszed, úgy is megkövezték”.

(Szemelvények VARGA ISTVÁN válogatásából)

Tudósítások, hírek

•Az **Egyházi Képviselő Tanács** május 19-én rendkívüli ülést tartott, amelynek keretében az agrárgazdálkodási stratégiának irányelveit, a külföldön tanuló akadémistáink kéréseit, valamint adminisztratív és gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

•A **II. évnegyedi lelkészi értekezleteket** május 11-20. között tartották: május 21. Székelykeresztúr, május 12. Brassó, május 13. Városlava, május 14. Segesvár, május 20. Aranyosrákos. Az értekezleten **dr. Rezi Elek**: A családtervezés fontossága egyházunk és népünk életében és **dr. Szabó Árpád**: Emlékezés Simén Domokos teológiai tanár halálának 120. éves évfordulóján című előadások hangzottak el.

•A **teológiai hallgatók a húsvéti és a pünkösdi ünnepek** alkalmából **legációk szolgálatokat** végeztek egyházközségeinkben. A legátust fogadó gyülekezeteink híveinek és a lelkészi családoknak köszönetünket nyilvánítjuk.

•Május 16-án, a Protestáns Teológiai Intézetben megtartották az Akadémiai Napokat. Az egész napon át tartó rendezvénysorozat keretében két tudományos előadás is elhangzott, délelőtt: **dr. Rezi Elek**: A keresztény értékrend válasz a jelen kihívásaira, és délután: **dr. Juhász Tamás**: Teológia és politika címen.

•A **Dávid Ferenc Egyet** felolvasó ülésén a következő előadások hangzottak el: május 27-én, **dr. Kisgyörgy Árpád** ny. főorvos, egyházunk főgondnoka: A fájdalom mint az ember legősibb egzisztenciális panasz, június 21-én pedig **dr. Bodor András** Történetfilozófiák és mai világunk címen tartott előadást. A felolvasó üléseket zeneszámok és szavaltatok tették teljesebbé.

•A marosvásárhelyi unitárius egyházközség diplomájában március 29-én, **Balázs Ferenc**: **A rög alatt** című újonnan kiadott könyvének a bemutatójára került sor. **Gálfalvi György**, a Látó szerkesztője,

Balázs Ferenc életútjáról és munkásságáról beszélt. **Kilyén Ilka** színművésznő a megjelent munkából olvasott fel, majd a Mesék őszinte és tiszta világába vezette be a jelenlevőket. A kiadás munkájáról **Káli István** beszélt. (Nagy László)

•**Dr. Szabó Árpád** püspök június 10 - június 27. között az Amerikai Unitárius Egyház meghívására feleségével együtt látogatást tett az észak-amerikai unitárius egyházközségekben és az egyházi központban. Részt vett az amerikai Unitárius Egyház, Rochesterben tartott évi főtanács gyűlésén is. A látogatás egyházaink közötti kapcsolatok erősítését szolgálta.

•Az V. évet végzett unitárius teológiai hallgatók ünnepélyes köszöntésére június 21-én került sor a belvárosi unitárius templomban. Az istentiszteleti szolgálatot **dr. Rezi Elek** főjegyző végezte.

Iskoláink életéből

•A kolozsvári Unitárius Kollégium és a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium X. osztályos tanulói május 8-10. napjain találkoztak Székelykeresztúron. A találkozó mindkét iskola diákjai számára élményekben gazdag volt.

•A Brassai-hét ünnepségeire május 23-30. között került sor, amelynek keretében az Unitárius Kollégium diákjai is tevékenyen részt vettek. Az ünnepségek zárónapján a torockó-szentgyörgyi unitárius templomban emlékestiszteleten vettek részt diákjaink, amelyen a lelkészi szolgálatot **Kopándi Botond** gyakorló segédlelkész tartotta.

•Iskoláinkban a tanévzáró ünnepélyeket június 12-én tartották.

•A végzős diákok ballagási ünnepségét május 29-én Székelykeresztúron, június 13-án Kolozsváron tartották. Egyházunk részéről **dr. Szabó Árpád** Székelykeresztúron, **dr. Rezi Elek** Kolozsváron köszöntötte a végzősöket.

Lelkészeink

•A kökői egyházközség május 17-én tartotta **Józsa Lajos** lelkész ünnepélyes beiktatóját, amelyen **dr. Szabó Árpád** püspök vett részt és mondott beszédet.

•A homoródszentmártoni egyházközségben május 24-én került sor **Krizbai Béla** lelkész beiktatójára. Egyetemes egyházunkat a Főtisztelendő püspök úr képviselte és mondott beszédet.

Személyi változások

•Június 1-től, **Kovács Sándor** magyarországi lelkész, a szőkefalva - küküllőszéplaki, **Bartha Alpár** szentegyházi lelkész a fiatfalvi egyházközségbe nyertek kinevezést.

Kinevezett lelkészeinknek áldásos munkát kívánunk!

Halottunk

Dr. Gyarmathy Árpád egyházunk volt főgondnoka, életének 89. évében Budapesten elhunyt. Temetésére május 16-án került sor Kolozsváron. A temetésen a lelkészi szolgálatot Bálint B. Ferenc kolozsvári lelkész végezte. Az Egyetemes Egyház nevében **dr. Szabó Árpád** püspök, a lelkészek nevében **Benczédi Ferenc** ny. lelkész búcsúztatta.

Unitárius Közlöny.

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő,

Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Számítógépes munkálatok:

Krizsa János.

Készült a Palatino nyomdában.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 9. (69) évf.
8-10. szám. 1998 augusztus-október. Ára: 1000 lej.

UNITÁRIUSOK TALÁLKOZÓJA SZÉKELYUDVARHELYEN 1999. augusztus 14-én

A Homoródmentén végzett Esperesi Vizsgálószék alkalmával több egyházközségben megemlékeztek a homoródfürdői "unitárius búcsúról", amelyet mindig augusztus közepén tartottak. Ez volt az az első zsenge ünnep, amikor az új kenyérből úrvacsorát vett Homoród népe. Minden évben

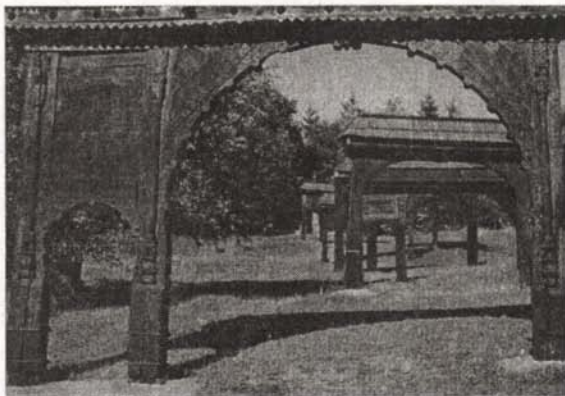
eljött ide az unitárius székelység 1945 előtt, hogy találkozzék, vigadjon, s elbeszélje az áldott kenyér életét egyik találkozótól a másikig. Ilyenkor szép alkalmi istentisztelet, gazdag népünnepély és táncvigalom tette felejthetlenné az együttlétet - ahol először mutatták

be a székely százszorszépeket az istenes szülők. Sok barátság, boldog házasság indult el egy egész hosszú életre Homoródfürdőről.

Ezt hallva fogant meg bennem a gondolat, hogy jó volna megszervezni egy tágabb ölelésű találkozót, ahol minden évben összegyűlhetnének az unitáriusok. A Szejkénél - mely a legnagyobb székelynek, egyházunk egyik legkiemelkedőbb személyiségének, Orbán Balásznak szellemét és emlékét idézi - nincs jobb hely egész Erdélyben. A felállított székely kapusor és a síremlék történelmi hangulatot, művészi szépséget ad a helynek, mely minden irányból könnyen megközelíthető. Székelyud-

varhelyen hatezer unitárius él, akik tömegalapot adnának ennek a rendezvénynek. A fenti érveket latba vetve, kezdeményeztem és javasoltam a keblitanácsnak a találkozó megszervezését.

A keblitanácsi határozat szószerint így hangzik:

"A Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség keblitanácsa 1998. augusztus 31-én azt a határozatot hozta, hogy 1999. augusztus 14-én Székelyudvarhelyen, a Szejkén megrendezi az unitáriusok találkozóját hagyományteremtő szándékkal. Ezzel helyet és lehetőséget kíván

adni az unitáriusoknak, bárhol is éljenek a világon, hogy évente egyszer összegyűlhessenek és egymással találkozhassanak. A keblitanács meghagyja, hogy ezután ezt a találkozót az egyházközség mindenkori vezetősége minden év augusztus második szombatjára hívja össze és szervezze meg."

Amint már a keblitanácsi határozatban is szerepel, nemcsak az erdélyiekre gondolunk, hanem a határokon túl élő unitárius hittestvéreinkre is. A Szejke nagyszerű helye lehetne az amerikai és erdélyi testvéregyházközségek egyetemes találkozójának is. Hiszem, hogy ezt a hírt örömmel fogadják a világ unitáriusai.

KEDEI MÓZES

EMLÉKIDÉZŐ ZARÁNDOKLATOM ÜRMÖSÖN

Az ember szavaiban és tetteiben a múlt emléke munkál, és az elmúltak tapasztalata, tanulsága mutatja az utat a jövő felé. A történelmi tudat is e csodálatos örökségnek a része, amelyet nemcsak az emlékezet táplál, hanem az idő átvészoló tárgyi valósága is. Falak, kövek, fák, freskók, tornyok idézik őseink létét, küzdelmét - és múltunkat ismerve értjük meg a jelent, amely a jövőnek hordozója.

Unitárius múltunk és jelenünk fő tükrözője a **110 éves Unitárius Közlöny**, amely igyekezett gyarapítani vallásunkat s a keresztény értékeket.

Nem kis büszkeséggel vallhatom, hogy első olvasmányaim közé tartozott az Unitárius Közlöny. Szerény falusi otthonunkban, a családi tűzhelynél, mindenkihez szóló olvasmány volt e kedves egyházi lap. De számomra unitárius örökséget jelent Balázs Ferenc lelkész „Bejárom a kerek világot” című könyve is, valamint a róla szóló monográfia. Mindkettőt 85 éves korában dedikálta nekem **Máthé Zsigmond** nyugdíjas lelkész-esperes ezzel a beírással: *„Mint e könyv szerzőjének osztálytársa és jó barátja, akivel együtt indult bejárni a kerek világot, boldog vagyok, hogy egy kedves tanítványomnak, Irmának ajánlhatom e könyvet többszöri elolvasásra.”* - illetve: *„Örvendek, hogy Balázs Ferenc néhai tanuló társam és lelkész testvérem életművének megismerése gazdagította tanítványomnak, Irmának lelki világát.”*

Szüülőfalum, Szentábrahám lelkésze volt évtizedeken át Máthé Zsigmond, aki 1899-ben Ürmösön született. Ezért is örvendek, hogy itt lehetek most Ürmösön, az UNOSZ-közyűlésen, és a 100 éves unitárius templom falai közt kedves lelkészemre emlékezhetek. Felidézem többek közt a szombati vallásórák hangulatát, ahol apostoli tanítása által képzeletben bejárhattam a bibliai földeket - hitünkben erősödve. Vallástörténet, történelem, földrajz és irodalom – mind megtanulandó tantárgy volt a nyugati műveltségben is részesült lelkészünk számára. Ezért hétről-hétre nagy szigorúsággal kérdezte vissza a leadott leckét.

Tudásának magva sok tanítványában megfelelő talajra talált. Tanítványa volt Czire Irma tanárnő is, aki e közyűlés egyik vitaindító előadását

tartja „Demográfia - és anyanyelvi oktatás” címen. E témához kapcsolódó szavaltatok és énekszámok is elhangzanak - köztük Füst Milán verssorja:

„Óh, jól vigyázz, mert anyád nyelvét bízták rád a századok, / S azt meg kell védened.”

Tekintetem a szószékre terített vándorabrosz vonzza, mely 88 nősövetség háromszögű zászlócskáiból készült - az együvé tartozás szimbólumaként. E kép akaratlanul az Unitárius Induló sorait idézi: *„Leng a zászlónk - egy az Istenünk, bár reng a föld, áll a mi hitünk.”* Szerzője **Fekete Lajos**, aki Szentábrahámon született és egy évtizedig volt Ürmös lelkésze. Lelkészi munkája mellett irodalmi tevékenységgel is foglalkozott - szellemi örökséget hagyva így ránk. A közebeden verseiből szavaltak, és elénekelték az Unitárius Indulót. Így adóztak emlékének.

Bennem az „Ének a viharban” című regényének epizódjai idéződtek fel, melyben egy művészhajlamú falusi tanító álmainak megvalósulását és népéhez való visszatérését írja meg. Ürmösre is el tudnám képzelni a cselekmény színhelyét.

A falu utcáján végigsétálva, a kéklő augusztusi ég alatt fel kellett idézzem a tiszteletes asszony, **Máthé Zsigmondné - Bucsi Ilona** alakját is, akinek élete szintén Ürmöshöz kapcsolódik.

Szentábrahámi évei alatt képekben - pasztellekben álmódott. Szakemberek szerint is kivételes tehetség volt - a nagybányai festőiskolában lett volna a helye, hogy hivatásos festővé nője ki magát. Engem is nagy türelemmel tanított festeni. Tőle hallottam először, hogy a festők szerint országunkban Nagybányán, a Zazar-menti Barbi-zonban a legkékebb az ég.

Köszönöm a jó Istennek és az itteni közösségnek ezt az emlékidéző vasárnapot.

Ürmösi zárandoklatom a székelyudvarhelyi unitárius temetőben ért véget, ahol a tisztelet és a kegyelet virágait helyeztem e három kedves személy sírjára. Velem volt Fekete Lajos lelkész lánya és unokája. Éreznem kellett, hogy kötődéssel van életünk tele, léptünkben hordjuk, ar-cunkon jele.

PÉTER IRMA

A szépséges unitárius kislánynyal 1940-ben ismerkedett meg, amikor az egyik végtag egyik részét visszavarrták az anyaország testéhez. Nagyajta piacán ünnep volt. Juliskát hitvestársául választotta, fogadalmi szavát soha meg nem változtatta.

Végigharcolta a második világháborút. Balkezéről hiányoztak az ujjak és a koponyatető csontjának egy darabja. Agyvelejét, itt, csak a bőr borította. Amikor ingcseréje közben jobb felső karjának és vállának roncsolt izmait feleségem meglátta, könnyeit visszafogni nem tudta. A világháború vége felé titokban a harctérről is meglátogatta családját, és a ruhászekrény fogságából, annak ajtója nyílásán két napig nézte kisfiát, mint játszik a gyermek a szoba szőnyegelt padlóján.

A világháború befejezése után sorsüldözött lett, menekülnie kellett. Családjával együtt egy darabig nyugati menekülttáborokban élt, később az Amerikai Egyesült Államokban telepedett le. Családjában 4 gyermek született: Csaba, Lajos, Ilona és András. A gyermekeknek a kapun belül nem volt szabad angolul beszélni.

A viláégés után feleségével először 1991-ben volt itthon. Távollétük alatt feleségének szülei elhaláltak. A még élő rokonok nagy örömmel és szeretettel fogadták. Néhány nap múlva „itthonról” mentek „haza” Budakeszire, a családi ház és a szülőfalu megtekintésére. A szülői ház ajtaját nem nyitotta be, mert fájdalmasan tapasztalta, hogy jogos-jogtalan az egykori szülői ház egy részébe régebbi legjobb barátja költözött be. A szülőföld és az igazi Haza fiatalkori emlékeinek felidézése már-már kibírhatatlan volt számára. Az Óhazából menniök kellett vissza az Újhazába, Amerikába.

Tábori temetés Budakeszin 1997. július 6-án ZÁGONI LAJOS EMLÉKÉRE

Halála előtti utolsó kérése volt, hogy testének porát a szülőföldön, hazájának földjén szórják szét. Érezte, hogy idegen földben halotti porában sem tud megpihenni. Csontjának porát legkisebb fia, András szórta szét a szülői ház mögötti tölgyes-gyertyános erdőben.

Tábori temetés volt. Óhaja szerint faágból készült a nemzeti színű szalaggal összekötött keresztfa. Szembe vele nevének kezdőbetűit testvéröcsém véste gyertyánfába. A fa még élhet néhány évig, azután vele együtt a betűk is mennek további útjukra.

Talán tábori temetés sem volt. Hiányzott a katonai rangnak kijáró tiszteletadás, nem volt sem ágyúlövés, sem harangszó, sem tábori lelkész, sem sírgödör, sem sírhalom. Összesen öt személyből állt az utolsó út búcsúja. Óhaja szerint csak felesége készíthette a fa-

ágakból álló keresztfát, András fia szórhatta szét testének porát. Csontjának porát még egy darabig felfogták az aljnövények levelei, és magukhoz öelve búcsúzkodva megsimogatták. Délután eső lett, innen is tovább kellett menni, és testének utolsó látható maradéka távozott a szülőfalu mélyébe, a végső pihenőhelyre.

Egész életében az „ITTHON”, „OTTHON”, „HAZA” fogalmával küszködött, és lelkében ezekért őrlődött. Utolsó leheletéig szeretete családját és hazáját. Előbbitől éltében, utóbbitól holtában nem tudott megválni. Nem tartott igényt arra, hogy szerettei minden évben legalább egyszer - halottak napján - amerikai sírjára vigyenek virágot, és amerikai gyertya világítsa sírján.

Családszeretetében és hazaszeretetében hatalmas ember volt. Emléke örökre maradjon meg emlékezetünkben.

A fenti sorok után kívánczik *Mészáros József*, marosvásárhelyi költő alábbi verse:

NEM KÉPZELŐDŐM

*Nem képzelődtem.....
Mikor születtem,
fajtámnak az ezredik koporsót
faragták, gyalulták Európában,
s azóta is folyvást temetik.*

*Nem képzelődöm....
Nincs is rá okom.
Csak elképzelem
legfelsőbb fokon,
hogy fajtámat
ordító pompával,
ezredéve ölik, temetik,
percenként, óránként,
naponként, évenként
ezredéve csak ölik,
csak temetik,
s én még mindig csak hozzá
tartozom.*

Dr. KISGYÖRGY ZOLTÁN

TEOLÓGIAI HALLGATÓINK NYÁRI GYAKORLATA

Egyházi életünknek egyik felelősségteljes munkaterülete a lelkész nélküli területek gondozása. Ezt a munkát a beszolgáló lelkészek végzik el, sokszor két-három gyülekezet lelkészi teendőit is ellátják.

Ebben a munkában nyújtottak nagy segítséget a II., III. és IV. évet végzett hallgatóink július 15 - augusztus 30. közötti időszakban a következő egyház-községekben:

II. évfolyam

Andrási Benedek Fenyőkút-Korondon, **Bálint Róbert Zoltán** Tarcsafalván és Tordátfalván, **Kádár Attila** Nagymedeséren, **Koppándi Zoltán** Homoródjánosfalván, **Solymosi Zsolt** Csekefalván, **Szabó József** Firtosváralján, **Szombatfalvi József** Csehétfalván.

III. évfolyam

Cseh Dénes Székelymuzsnán, **Fazakas Levente** Homoródkeményfalván, **Jenei Csaba** Bethlenszentmiklóson és Magyarzentbenedeken, **Pavelka Attila** Gyepesben, **Pitó Attila** Mészkön és Csegezben.

IV. évfolyam

Fekete Béla Kissolymosban, **Máthé Ernő** Pipe-Szásznádason, **Molnár Attila** Magyarzákodon, **Tódor Csaba** Szentegyházán.

Hallgatóink lelkiismeretesen és nagy odaadással teljesítették megbízatásukat. Munkájuk nyomán megélelünkült a templomlátogatás, a valláserkölcsi nevelés. A közösségi érzés ápolása érdekében alkalomszerűt ünnepeleket is szerveztek.

Köszönjük a gyülekezetek híveinek, a beszolgáló lelkészeknek a támogatást és a gondoskodást. Meggyőződésünk, hogy ezt a munkát folytatni kell!

(rezi)

FALVAK TALÁLKOZÓJA NAGYMEDESÉREN

Nagy örömmel vállaltam: írni, szólni Nagymedesér történetéről ezen a megható falutalálkozón. Nem akarom megismételni azokat a történelmi adatokat, amelyeket olvashatunk a képes, falut bemutatató útmutatón. Néhány gondolattal kiegészítem, ami a falu történetéhez tartozik.

Sokan vagyunk itt, akik szülőfalunkhoz közel élünk, akik Erdélyben maradtunk, akik az ország-

ban maradtunk, s vállaltuk még az elszigetelődés veszélyét is. De büszkék vagyunk, hogy megmaradtunk, hogy itt maradtunk. Tamási Áron szavait idézem, aki szerint a székely egy fokkal jobb, mint a magyar. Mi is jobbak vagyunk, mint azok, akik elmentek és többé nem jöttek „...mi olyan erősen eresztettünk sok keservünkben gyökeret, hogy az is erejét veszítené, aki innen kiszakasztani akarná. Mi magunk is tudjuk már, hogy szárazság idején senki meg sem öntöz, hogy hűvös, vagy árnyékunkban fényességet reánk senki sem süt. Könnyeink másnak simogató kezére sohasem hullanak, de lábunk mellett új és új fájdalmak nőnek azokból...Minket nem lát sírni csak a fa, a virág, a kő, a madár, a fű, a bogár - de ezek szeretnek is. Könnyeink ízét az erdélyi földön kívül

sohasenki nem ízlelte, de ez szívesen fogadta, s ha soványodott is tőle, magába szívta. Ezért öleljük mi éjjel-nappal ezt a földet. Ha testvérünk, kedvünk, örömünk nincs, legalább ez a sovány földünk legyen, melynek jóságát szomorúan köszönjük, melynek titkát rongyosan is megőrizzük.” (Tamási Áron).

Nagy elődeink írtak falunkról: **Orbán Balázs**, **Dimény Lajos**, **Szabó Sámuel**, mások is. Egy falu népéről nem ítélezhet senki, ha nem ismeri annak életét, történelmét. Velük együtt kell élni, együtt lélegezni, együtt szenvedni vagy örvendeni, ha meg akarja valaki ismerni alaposan a falu lakóit. Ez **dr. Kiss Elek**nek sikerült, talán más papoknak is, akik hosszú évekig éltek itt. És ez a kapcsolat, ami a falut **dr. Kiss Elek**hez fűzte és emlékéhez kapcsolja, ma is összetartó erő.

Az **Unitárius Közlöny** egyik 1936-os száma szerint abban az évben a híres medeséri találkozón mintegy másfélezer ember gyűlt össze 50 faluból és városból....10 lelkész vett részt az ünnepélyen.

1950 után hanyatlás kezdődött a falu életében, ez tagadhatatlan. A kollektivizálás, egyesek meghurcoltatása meggyötörte az embereket, hisz itt is működött a besúgó hálózata. És elmentek a faluból sokan sokfelé. A demokrácia sem hozott jobbat, csak árvaságot, a lassú magáramaradást. Tanítója még van, ingázik, de saját lelkésze nincs....

És most, pár héttel ezelőtt egy fiatal lelkészjelölt kimozdította a fulladozó falut. Nagytakarása találkozott az öregedő, de megújulni vágyó emberek óhajával: még egyszer felragyogni. És ez a lemocskolt, kézlegyintett, leócsárolt, befeketített falu gyöngyként ragyog a sárban. Megmutatta azt, hogy külföldi segítség nélkül, a sok kis falu segítségével, de a falusiak munkáskezelével csodálatos dolgot lehet művelni. Tudom, hogy az anyagi segítség mellett erkölcsi támogatásra is szükség volt. A „merni kell!” mellé kellett a „csak-azért-is”. És akadtak önzetlen emberek.

Illesse köszönet **Kádár Attilát**, a lelkes fiatal teológus nagytakarását, és azokat a medeséri öregeket, fiatalokat, gyermekeket, akik megszervezték ezt az egyedi találkozót. Illesse köszönet mindazon egyházközségeket és magánszemélyeket, akik támogattak minket. Boldogok vagyunk, hogy találkozhattunk.

A nagy ajándék talán mégis a **Főtisztelendő Püspök Úr** és a **Főtisztelendő Asszony** megtisztelő jelenléte. Köszönjük, hogy eljöttek, hogy sárban, szakadó esőben végig gyalogoltak velünk templomunkig, így értékelve a falu népének igyekezetét, találkozni-vágyását püspökével.

Mert csoda, hogy itt ma találkozhattunk! Csoda, hogy a falu megmaradt unitárius és református hitében. Mert a kötél is ott szakad, ahol a legvékonyabb.

Most úgy érezzük, hogy érdemes volt a sok küzdelem, mert ez a találkozó megerősít hitünkben, ezeknek a napoknak a fénye beragyogja az elkövetkező éveket.

ILYÉS LENKE

ISTEN NEVÉVEL KEZDTÜK AZ ÚJ TANÉVET

Immár kilencedik esztendeje, hogy kicsi falunkban – Alsóboldogfalván – Isten nevével kezdhettük az iskolai évet az ökumenizmus szellemében, tekintettel arra, hogy két vallásfelekezet- unitárius és református - létezik a faluban. Így egyik évben a református templomban, a másik évben az unitáriusban tartjuk az évnitő istentiszteleteket.

Ennek a gyakorlatnak a faluban is hagyománya van, mert Orbán Balázs A Székelyföld leírása című munkájában már 1868-ban, amikor a falunkban járt, följegyezte, hogy: *»Boldogfalva sok vallású lakói boldog egyetértésben élnek, mi a hazában mindenütt, de főleg a Székelyföldön meglévő vallási türelemnek bizonyítványa.«*(I. kötet, 20).

A megnyitón unitárius lelkészünk, **Bíró Mihály** imájában kérte az Istent, hogy ebben az évben is adjon erőt, kitartást gyermekeknek, nevelőknek, szülőknek és lelkészeknek egyaránt. Egyházi beszéde alap gondolatát a Példabeszédek könyvéből vette: *„Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint: még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.”*

Kihangsúlyozta, hogy mit ér a tudomány, ha nem tanítjuk meg a gyermekeket Istent imádni, embertár-

saikat becsülni, a hazát és népet szeretni. Vallásos gyermekeket kell nevelnünk, hogy ne legyen lelketlen, szívtelen, vallástalan a világ. Így hát a tudomány és vallás egymástól elválaszthatatlan, a Reményik által megírt Templom és iskola szorosán összefügg egymással, mert iskola nélkül az emberiség szellemi szegénységre volna ítélve, de hit nélkül a szív nem tudna nemesen dobogni, sem a lélek tisztán szárnyalni, s az ajak nem tudna okos, szép szót szólni, az emberi kéz nem tudna jót cselekedni.

Prédikációjába iktatott versidézete még jobban kiemelte, aláhúzta a textusban foglaltakat: *„Üdvözlünk új iskolai év! / Tartogass számunkra erőt... / S mit megtenni nem tudtunk a múltban, / Tegyük meg a jó Isten s emberek előtt. / Legyen az egy Isten áldása velünk, / S védő szent kezét rajtunk tartsa, / Hogy az erőt, mely minket egybe fog, / Semmi a világon meg ne bontsa.”*

Ez az istentisztelet, úgy érezzük, hatványozott erőt adott tanulóknak, nevelőknek, szülőknek egyaránt az 1998-1999-es tanévhez.

GÁLFALVI GÁBOR

Előző lapszámaink rovatát folytatjuk, annak reményében, hogy Lőrinczi Mihály, Kelemen Imre, Simén Dániel, Gál Kelemen és Zoltán Sándor életének rövid ismertetését újabb életrajzok követik, emléket állítva azon egyházi és világi előjáróinknak, akik keresztény unitárius hitükkel, helytállásukkal ma is példaadó erővel hatnak, maradásra és alkotásra bírnak anyaszentegyházunkban.

Vári Albert teológiai tanár életrajzát közöljük az alábbiakban, s mert az életrajz 1909-ben íródott, az ezt követő közel fél évszázados életpályát ismertetjük röviden.

Vári Albert 1909-1933-ig gimnáziumi vallás tanár, 1933-tól 1943-ig, nyugdíjba vonulásáig az Unitárius Teológiai Akadémia professzora. Kezdetben a gyakorlati, később (1935-től) a történelmi tanszék katedrájáról szól diákjaihoz. De nem csak teológiai professzorsága, tanulmányai és cikkei beszélnek tudásáról, egyháza iránti elkötelezettségéről, hanem az a lelkesedés és kitartás, amivel a Keresztény Magvetőt szerkesztette 1922-43-ig, amiből 5 éven keresztül (1932-36) egyedül vállalta a szerkesztés gondját.

Istennek országát kereste mindezekelőtt, hogy nem hiába, erről nem csak sírfelirata, de életműve tanúskodik.

„Udvarhely vármegyében Firtosmartonoson 1868. április 23-án születtem. A család ősi fészke Székelyszentmiklós, honnan nagyatyám, Vári Zsigmond átköltözött Firtosmartonosra. Családi nevünk is, eredetileg, Váraljai volt. Nagypámnak még láttam ilyen aláírását. A jobb hangzás kedvéért rövidítették meg. Atyám Vári Mózes földműves; anyám, Demeter Julianna, aki 1906-ban meghalt. Csekély örökséggel kezdették az életet, de szorgalmuk folytán a székely közbirtokosok közé emelkedtek. Három testvérem volt: Dénes, Ida és Elek. Dénes pár évi tanulás után kimaradt a gimnaziumból s most otthon gazda. Ida 1896-ban elhalt. Elek pedig Felsőrákoson áll(ami) el(emi iskolában) néptanító. Én voltam a legidősebb.

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK 130 éve született VÁRI ALBERT teológiai tanár

1878 szeptemberében nagy örömmel mentem a székelykeresztúri gimnáziumba, a 3-ik el(emi) osztályba miután otthon 4 évig jártam iskolába. Az elemi osztályokat, valamint az öt gimnáziumot is Székelykeresztúron végeztem. A jó tanulók közé tartoztam. Bizonyítványaim kitűnőek voltak. 1885-ben jöttem Kolozsvárra a II. gimnáziumi osztályba. Itt tettem érettségi vizsgát az 1887-88 tanév végén. Jeles érettségi vizsgámért 200 kor. jutalomban részesültem a Br. P. Horváth Kálmán nagylelkű ajándékából. Tanulásom alatt különféle ösztöndíjakban részesültem, jutalmakat kaptam és pályadíjakat nyertem.

Különös előszeretettel viseltem a tanári pálya iránt, de anyagi okokból a lelkészi pályára léptem. Mint III- és IV-ed éves papnövendék tanítottam az I-II gimnáziumi osztályokban a hittant és magyar nyelvet. Ugyan ekkor voltam iskolafőnök is. Az angol nyelvi pályázaton 100 kor. jutalmat nyertem mint papnövendék. 1892-ben tettem papi szigorlatot jeles eredménnyel. Vágykoztam Angliába menni tanulmányaim folytatására, de Józsan Miklós mint idősebb tanuló éppen akkor ment ki, s őt nem várhattam vissza. 1892-

ben a püspök úr kinevezett a Kénoszékelyudvarhelyi társ-egyházközösségbe rendes lelkésznek. Mint lelkész igyekeztem kötelességemet jól elvégezni. Közkeveltségnek is örvendettem. Több egyházközösgtől kaptam meghívást a lelkészi állás elfoglalására, olyanoktól a melyek anyagilag több előnyt nyújtottak volna; de én egyiket sem fogadtam el, mert fővágyam volt székelyudvarhelyen egy templom építése. Végtelenül bántott az, hogy annak a megyének a székhelyén, amelyben az unitáriusok a legtöbbben vannak, nincsen templomuk.

1905-ben, a székelyudvarhelyi egyházközösg önállósíttatván, a lelkészi állásra egyhangúlag engem választottak meg, melyet 1905. júl. 2-án foglaltam el. Most már teljes erővel hozzáláttam a templom építéséhez. Pénz kevés volt. A gyűjtés minden módját megkíséreltük. Az egyházi főhatóság is támogatott. Mégis sok küzdelem és fáradság árán vált lehetővé, hogy 1908-ra felépüljön a templom. De annak szépsége, s a hívek buzgótsága és szeretete minden fáradságot feledtetett.

Az Udvarhely vidéki lelkészok megalakításában is fáradtam, s annak éveken keresztül jegyzője voltam, valamint az Udvarhelyi Dávid Ferenc egyletnek titkára.

Az egyházi főtanácsnak 1900 óta vagyok tagja. 1909-ben az E.K. Tanácsba is beválasztottak.

A vármegyei közéletben is részt vettem. Udvarhely vármegye törvényhatóságának és állandó választmányának tagja vagyok.

Miután a székelyudvarhelyi egyházközösg jövőjét biztosítva láttam, többeknek biztatására pályáztam a kolozsvári gimnáziumunknál újonnan szervezett vallás tanári állásra, melyre az 1909 évi főtanács egyhangúlag megválasztott. Ez állásomat 1909 szeptemberében foglaltam el.

Házasságra 1896-ban léptem, amikor feleségül vettem Ferenczi Lajos és Símenfalvi Anna felsőrákosi állami tanító és énekes leányát. Annát. Házasságunkból gyermek nem született.”

-ács- (közlő)

EMLÉKTÁBLA HELYETT

Mészkon is volt unitárius iskola

II. rész (folytatás előző lapszámunkból)

Tózsér - Fosztó Kozma: Az erdélyi unitárius egyház története II. kötetének 232. lapján olvasom, hogy **Szentmihályi Mihály** mézskői iskolamestert 1643-ban a tordai zsinaton megbízták a papi teendőkkel.

Ez a legrégebbi ismert adat, de feltételezhető, hogy már korábbi időben is folyt tanítás, mivel tudjuk, hogy a reformáció győzelme után a protestáns egyházak első ténykedése közé tartozott az iskolák beindítása.

Az 1700-as évekből két mester nevét sikerült megismernem. 1780-ban „**Kisgyörgy Jánost** megintette a Vizitáció, mert a pap tudta nélkül harangozott”.

1790. I. 27-én a mézskői eklézsia kérvényezte **Várfalvi István** mester elbocsátását. Vizitáció úgy határozott, hogy helyben kell maradnia, amíg helyettes kerül. Az okát nem ismerjük.

Annál többet tudunk **Csiki Sámuel** mesterről az 1800-as évek első feléből. 28 évig tanított Mészkon. Hosszú évek során hivatali és erkölcsi magaviselete felől teljes megelégedést jelentett a preszbiterium. 1834-től aztán megindult ellene a panasz. „*Oskola nem tartással, az orgonára nézve gondatlansággal, a pap nem jelentéte esetében a papi szolgálat véghezvitelére elégtelenséggel vádolják.*” Áthelyezését sürgetik. Egyesek meg is fenyegetik, hogy amennyiben nem megy el, felgyújtják a csűrét, pajtáját, s ha a pap pártolja, ő is úgy jár. A kivizsgálás során tisztázódik, hogy a vádak túl súlyosak a valósághoz képest.

Idézem Gárdonyi Gézáét: „*Jézus Krisztus is tanító volt, de nem magyar néptanító. Ha magyar néptanítóvá kellett volna válnia, sosem jött volna le a mennyek országából.*”

A Vizsgálóság mégis az áthelyezést határozza el az eklézsia lecsendesítésére, azzal a meghagyással, hogy a mester elszállítását vállalják.

Érdekesnek találom megörökíteni az iskolában talált gyermekek nevét 1821-ből:

Szolga Mózes, Gálfi Sándor, Gálfi József, Nagy Péter, Mezei János, Fejérvári Márton, Nagy József, Vana Miklós, Béla György, Halmágyi János, Szász Mózes, Gálfi Samu, Kereki János.

1845-ben kelt kimutatás szerint az iskola nyelve magyar és latin. Tantárgyak: folyvást olvasás, úri

imádság, tízparancsolat, kiskaté, historia, számvetés, római számok, éneklés, becsületes írás. Tanulók mind unitáriusok. Pap: **Bíró András**. Tanító: **Kálnoki Ütő Gábor**. Ütő Gábort erkölcsi okokból rövidesen áthelyezik. **Ambrus Pál** mester került Mészköre Ádámosról. Szállítása, ünnepi ebéd 67 forintba került.

Tóth Ferenc kevés időt töltött nálunk. Saját kérésére helyezték el.

Ugyancsak az 1800-as évekből maradt fenn **Sámuel László** rektor neve, majd a század második feléből **Jánosi Pál, Kereki György** és **Kászoni János** mesterekről tudunk.

Az 1800-as években nyári vallási tanítás folyt az ifjak részére, ami „examennel” végződött. Ezt a munkát is mesterekkel együtt végezték a papok.

1900-ban **Ekárt Ferenc** tanított, dalárdát is vezetett nálunk. 1923-ban megalakult a Dávid Ferenc Egylet. Elnök: **Gálfi Zsigmond** pap. Titkár: **Kardos András**. Jegyző: **Gálfi Tamás**

A tél folyamán négy vallásos délutáni összejövetelt tartottak. Előadott **Gálfi Zsigmond** lelkész, **Komáromi Márton** énekvezér-tanító és **Komáromi Mártonné** okleveles tanítónő. Énekelt az egyházközség férfi és női énekkara.

Az iskola utáni ifjúsági nevelést mind fokozottabb mértékben karolták fel, élen a tanítókkal.

Szüleim generációját **Lőfi Béla** tanította. Édesanyám elbeszélése alapján kiváló pedagógus lehetett, tanítványait soha nem keserítette, számára minden gyermek tudott, mert szeretettel és biztatással fordult feléjük. 1903-1921 között működött nálunk. Iskoláit a kolozsvári Unitárius Kollégiumban kezdte, majd az Állami Tanítóképzőben végezte. Télen gazdag kultúrélet pezsgett a munkája nyomán. Dalárdát vezetett, színdarabokat tanított, ami szórakozást és tanulást jelentett az ifjúságnak. Ebben az időben zajlott a „Mészköi iskola államosítási ügye”. Egy ilyen című iratgyűjtőt találtam, mely szerint a mézskői egyházközség kéri az E. K. Tanács beleegyezését az iskola államosításához. Az iskola fenntartása nehéz anyagi terhet jelentett az egyházközségnek. Az ügy 1912-1913 decemberéig húzódott. A feltételekben nem tudtak közös nevezőre jutni. Így 1913. december 5-én **Bárdos Ádám** királyi tanfelügyelő átiratot intézett **Ferenc József** püspök úrhoz, melyben értesíti, hogy a mézskői iskola ügyét elejti. (Folytatjuk)

TÖRÖK LENKE

Beteljesült a halászmese

Gyermekkorunk legszebb meséi közé tartozott az a halászmese, amelyben a halász által kifogott halacska kérte a halászt, engedje vissza a vízbe, s felhoz a mélyből egy ezüsből, vagy aranyból készült értékes tárgyat (tálat, fejszét stb).

A Homoródszentpéter és Városfalva közötti tájon a Nagy-Homoród vizében halászás közben egy halásznak 1991-ben nem halacska szólalt meg, hanem a Nap az aranyat sugárzó fényével. Ez a fény a halász szemébe süttött, s ő megharagudva a zavaró fényre, tovább akarta dobni a fénylő darabot.

De azonnal elmúlt haragja a fényre, mert egy aranyozott ezüsttányért tartott a kezében.

Az eltelt hét év alatt sokszor nézegette. Még Budapesten is készült eladni, de azt Isten nem engedte, és útja Kőhalomba vezetett.

Árulták a református lelkésznel is, Szegedi Lászlónál, akihez én éppen akkor toppantam be, amikor a halászfíjú (Dombi Csaba) a tányért odavitte. Lelkésztársamtól azonnal értesítettem dr. Szabó Árpád püspök urat, és a fénymásolóval készített felvételt a tányérról néhány perc múlva Kolozsváron láthatta. Azonnal az unitárius aranyműveshez (Benedek Ildikó) vittem, lemérte a 101 gr ezüstöt tartalmazó, aranyozott tányért, amit 500 000 lejért visszaváltottunk a homoródszentpéteri unitárius egyházközségnek. Felirata: Hv.Sz.Peteri Ecclesiae 1642.

Közben felvittem a halászt a városfalvi hídfhoz, s onnan addig mentünk a Homoród vize mellett, amíg megtaláltuk azt a kicsi szigetet (füves részt a víz közepén), amelyen ő halászott 1991-ben. Lefényképeztem a helyet is, amely a templomtól alig egy km-re van. Azután a gondnokhoz, Csomor Árpádhoz mentem, és betekintve az egyházi kegyeszek közé, egy ónkannát is láttam ugyanazzal az írással évszám nélkül. Tehát a kanna is ebből az időből van, 1642-ből.

A legrégebb feljegyzés a jegyzőkönyvbe 1744-től van. Unit. Püsp. Vizit. 1788, 585-586 feljegyzésében szerepel még egy noduszos ezüstpohár, tányérral, mely – évszáma szerint – a később önállósult filia legkorábbi felszerelési tárgya, ilyen felirattal: Ho:Sz.Peteri Ecclesiae A 1642.

VASS MÓZES

A bágyoni egyházközség szórványairól

Az első, szórványokra vonatkozó bejegyzést 1841-ben találjuk a levéltári anyagokban. A Vizsgálószerk alkalmával a harasztosi és kercedi leányegyházközségekről beszéltek, 1904-ben megjelent Kocsárd, 1911-ben Felvinc is.

1925-ben Szindhez csatolták a szórványokat, de Kercsed ekkor is az egyházközség gondozásában maradt. 1954-ben jelent meg a bogáti szórvány, melyből 1972-ben lett leányegyházközség. 1977-ben Mészköhöz csatolták, majd 1993-ban ismét visszakerült a bágyoni egyházközség gondozásába.

A szórványok gondozására vonatkozóan csak 1907-ben találunk buzdító felszólítást, s ezt is egy olyan formában, hogy az egyházközség vezetősége írja össze a szórványban élő híveket, és tartsanak fenn velük kapcsolatot. Később már azt is megtudjuk, hogy a hívek alkalmasszerűen lelkészi gondozásban is részesültek.

1918-ban közel négyoldalas jelentésben számolt be a lelkész a szórványgondozás nehézségeiről. Harasztos 12 km, Felvinc 14 km, Kercsed pedig 8 km távolságra van az egyházközséghez viszonyítva, amit általában gyalog kellett megtennie a lelkésznek. „Sáros időben a rövidebb úton sem szekérrel, sem gyalog megközelíteni csaknem lehetetlen”. Emiatt maradt legtöbbször az alkalmasszerű gondozás, ami szinte egy-egy szükséges szolgálat elvégzésében merült ki.

Az 1950-es években már alig voltak alkalmi találkozásai a lelkésznek a kercedi szórványban élő hívekkel. 1954 után a bogáti szórványra terelődött a hangsúly. Ekkor hangzott el az a javaslat is, hogy alkalmas lenne egy szórványgondozói lelkészi állás megteremtése központilag, hiszen csak abban az esetben lehetne eredményes munkát végezni.

A bogáti istentiszteletek tartásával kapcsolatosan már 1960-tól minden hónap első vasárnapján tartották, viszont a sátoros ünnepek alkalmával is. A hívek számához viszonyítva jó a templomlátogatás.

A gyermekek vallásérkölcsei nevelésével kapcsolatosan nincs sok adatunk, viszont a nehézségek sokaságának a felsorolása arra enged következtetni, hogy bizonyára nagyon akadozott ez a munka. 1918-ban találkozunk először ezzel a kérdéskörrel. Évente két-három tanköteles gyermek volt, s ezek tanítása érdekében szerdán, csütörtökön és szombaton végezhetett volna a lelkész a tanítást. A feltételes kijelentés a hiányosságot igyekszik elfedezni. 1932-ben viszont arról értesít a Püspöki Vizsgálószerk jegyzőkönyv, hogy Kercsedben ősszel és tavasszal „szíveségből” vallásórákat tartott a lelkész. 1938-ban mintha egy kissé lelkesebben működött volna ez a tevékenység, viszont 1940 után nincs többé megemlítve a szórvány vallásérkölcsei nevelés.

A szórványok vagyonát illetően semmi közelebbit nem tudunk 1967-ig, mikor az Egyházi Képviselő Tanács jóvoltából a bogáti leányegyházközség kapott egy harangot melyet homoródszentmiklósról kellett elszállítaniuk. Időközben vagyonuk kehellyel és úrasztali terítőkkel egészült ki.

PAP LÁSZLÓ

LELKÉSZI OLDAL

Köszöntjük az Unitárius Közlöny olvasóit!

Most jelenik meg az Unitárius Közlönyben külön a lelkészi oldal. Ezen az oldalon a továbbiakban az **Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége** (ULOSZ) szervezeti tevékenységéről, a lelkészek sajátos szakmai és társadalmi kérdéseiről fogunk írni.

Panaszaink, ötleteink, javaslataink és vágyaink kívánnak ezen az oldalon szóhoz jutni. Emellett eredményeinkről is be akarunk számolni egymásnak és kedves híveinknek.

Szeretnénk megismertetni magunkat, szeretnénk egyházunkat a lelkészek szemével nézni, és szeretnénk megmutatni egyházi életünk menetét azoknak, akik figyelemmel kísérik azt.

Fontosnak tartom a bemutatkozáskor közölni, hogy az ULOSZ nem új képződmény egyházunkban. Több mint 100 évvel ezelőtt alakult. **Ferencz József** akkori unitárius püspök volt a mostani Lelkészsövetségünk első elnöke. Kezdetben a lelkészek szervezetét **Egyetemes Unitárius Lelkészkörnek** nevezték, és akkor is a Dávid Ferenc Egylet, a Nőszövetség, valamint az Ifjúsági Egylet mellett az egyetemes egyház egyletei sorába tartozott.

Mostani elnevezését az Unitárius Egyház Alaptörvénye rögzíti.

Az ULOSZ a többi egyletekhez hasonlóan a második világháború utáni években megszűnt, és csak az 1989-es fordulat után éledt újra.

Már kezdetben minden egyházkörben működtek kör szervezetei, ezek most újraindultak. Az újraindulás után **Szombatfalvi József**, akkori csehétfalvi lelkész lett a Lelkészsövetség elnöke. Az 1997 szeptemberi Lelkészi Konferencián - amely szervezetünk legfőbb testülete - alulírottat választották meg az elnöki tisztség betöltésére. Mellette **Kovács István** sepsiszentkirályi lelkész titkári minőségben és **Vass Mózes** kóhalom-homoródi lelkész pénztárnoki minőségben állnak a szervezet élén. Az egyházköri elnökök egyben a szervezet alelnökei is:

- a kolozs-tordai egyházkörben **Pálfi Dénes** sinfalvi lelkész,
- a maros-küküllői egyházkörben **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész,
- a székelykeresztúri körben **Kiss Gergely** székelyszentmihály-bencédi lelkész,
- a székelyudvarhelyi körben **Keresztes Sándor** homoródszentpáli lelkész,

- a háromszék-felsőfehéri körben **Pap Mária** szentánlaborfalvi lelkész.

Így együtt alkotjuk a választmányt, amelynek az 1998 júliusi konferencián megválasztott szerkesztő, **Molnár B. Lehel** egyházi levéltáros is a tagja.

Tevékenységünk eddigi megvalósításaként tartjuk számon az új egyházi Alaptörvény megalkotásában való aktív részvételt, az Amerikai Unitárius Lelkészek Szövetségével való kapcsolatfelvételt. Ez utóbbinak egyik közeli eredménye az a kétezer dolláros anyagi támogatás, amelynek segítségével imapályázatot hirdettünk a lelkészek között. A pályadíjat nyert imákból a betegek részére imakönyvet kívánunk kiadni. Az amerikaiak által küldött pénzből segélyeztünk tíz betegeskedő lelkészt, illetve lelkészi családot.

Az 1997 szeptemberében tartott IV. Lelkészi Konferencián előadás hangzott el a „*Lelkészi hivatás a XX. század végén*” címmel, amelyben alulírott a XX. század két neves lelkészének példáját állította a figyelem középpontjába. **Balázs Ferenc** és **Gellérd Imre** egyszerű falusi lelkészként, a mindennapi élet nyomorúságai között mutatta meg, hogyan lehet túlnőni a lelkészi lakás udvarán, az egyházközség keretein, és hogyan lehet egyetemes színvonalon gondolkodni, valamint cselekedni.

1998. július 22-23-án volt az 1989-es fordulat utáni V. Lelkészi Konferencia. Itt előadás hangzott el - többek között - az unitárius lelkészek társadalmi helyzetéről, amely a lelkészsövetségi elnök 1997 decemberében kiküldött helyzetfelmérést célzó levelére kapott válaszokra épült.

A fent említett előadás sürgette a mostani lelkészek hatékonyabb részvételét az egyetemes egyházi feladatok megoldásában. Olyan feladatokat jelölt meg, amelyeket egyházunknak a közeljövőben meg kell oldania. Ilyenek például az **Unitárius Szószék** című lap újraindítása, az **Unitárius Könyvnaptár** évenkénti kiadása, a **Főtanácsi jegyzőkönyvek** kinyomtatása, és azoknak az egyházközségi, valamint lelkészi könyvtárakba való elhelyezése.

Felmerült az úgynevezett cigánykérdés unitárius egyházi vonatkozásaival való komoly szembenézés szükségessége. Fontos feladatnak tartjuk egy új teológus-nemzedék felnevelését, amely kapcsolatot tud tartani - angol nyelvismerete által - az angol-amerikai unitáriusokkal, közvetíteni tudja az ő teológiai, egyházi irodalmukat -, és át tudja hozni az egyházszervezésben kialakított sikeres gyakorlataikat. Ezen tapasztalatok alapján mi is tovább szélesíthetjük egyházunkban az 1989 után megindult belső demokratizálódást.

Ugyancsak a fiataloktól várjuk a latin nyelv elsajátítását, amely alapul szolgál egyházunk történelmének rész-

letesebb, alaposabb megismeréséhez, és híveinkkel való megismertetéséhez.

Talán mindennél még fontosabb egy unitárius értelmiségi réteg felnevelése és annak közösségbe való szervezése. Ezért figyelmet kell fordítanunk az unitárius középiskolákra, és az unitárius egyetemi ifjúsággal való minél jobb kapcsolat kiépítésére.

Az unitárius lelkészek nagy többségének szinte állandóan jelenlevő nehézsége a mindennapi anyagi gond. A családfenntartás problémái nagyban gátolják a lelkészt a tulajdonképpeni hivatása gyakorlásában. Ha felszínen, vagyis a társadalmi rétegek sorában megfelelő színvonalon akarunk maradni, akkor a lelkésznek a

lelkészi tevékenysége mellett más munkát is kell vállalnia, ez pedig a gyülekezetek kárára van. Sajnos a fordulat utáni „demokráciában” híveink is inkább a saját jövedelmükkel vannak elfoglalva, s az egyházi életre kevésbé figyelnek.

A fentiekhez hasonló sok más kérdés foglalkoztat mindannyiunkat. Éppen ezért szeretném, ha a továbbiakban hangot adhatnánk e lap hasábjain. Tehát ezúttal szeretettel kérem lelkésztársaimat, írják meg a szerkesztő címére észrevételeiket, javaslataikat. Figyelmünk itt is híveink felé fordul, tehát az ők idevonatkozó írásait is szeretettel fogadjuk.

JAKAB DÉNES

"ZSÍROSKENYERES" TALÁLKOZÓK

Bár lelkészként híveim közösségében élek és dolgozom, sokszor érzem hiányát lelkésztársaim közösségének. Szinte irigykedve nézem azokat, akik naponta együtt vannak munkahelyükön és folyamatosan megoszthatják gondjaikat, szakmai kérdéseiket. Ilyen szempontból nem is lehet rossz szerzetesi közösségben lenni... Azonban éppen küldetésünkéből adódik, hogy miként a só nem egy tömbben, hanem az ételben feloldódva töltheti be ízesítő szerepét, mi sem egy világfeletti szerzetesi közösségben, hanem a „rög alatt”, sokszor fájdalomosan-magányosan lehetünk azok, akiknek lennünk kell... És mégis, milyen jó lenne, ha ki-ki a maga helyén érezné egy igazi lelkészi közösség megtartó és újjáteremtő erejét. Óriási erőtartálékkal rendelkezünk egymás számára, rengeteget tanulhatnánk egymástól! Így fogalmazódott meg, hogy – havonta egyszeri egyházköri találkozásaink és a negyedévenkénti lelkészi értekezletek alkalmain túl – tenni kell azért, hogy egy termékeny szellemi munkaközösség jöjjön létre közöttünk.

Pezsgő szellemi műhelyhangulatról, megbeszélte prédikációkról, teológiai hivatásunkkal kapcsolatos kérdések megvitatásáról, személyes hitéletünk elmélyítéséről, csoportkohéziós lelki gyakorlatról, egymás jobb megismeréséről ábrándoztunk többen, amikor az első „zsíroskenyeres estére” Szentkirályba összehívtuk tavaly a szomszédos lelkészeket. A vártnál jóval sikeresebb első találkozón mindnyájan éreztük, hogy valóság-

gal simogatott a pillanatok alatt létrejött közösségi hangulat, a csoportban történő megnyilatkozások őszintesége, az együttműködés csendes áhítata. Hamarosan kiderült, hogy azt a műhelyközösséget körünk minden lelkészével meg kell osztani, és az ÜLOSz égisze alatt kívánjuk működtetni. Hagyományteremtővé vált a zsíroskenyér, mely egyrészt a túlzott anyagi kiadásoktól kíméli meg a soronkövetkező házigazdákat, másrészt meg szerény mivoltával arra utal, hogy elsősorban lelkiekért gyűlünk össze.

Azóta Kőröspatakon, Datkon, Nagyajtán, Kökösbén és nemrég Kálnokon találkoztunk. Minden alkalommal előre megbeszélte témákat vitattunk meg, esettanulmányként kerestük a megoldást egy-egy kolléga által felhozott helyzetre, ünnepek előtt ünnepi prédikációvázlatokkal segítettük egymást újat mondani ugyanarról a témáról, és minden egyes alkalommal feltöltődve tértünk haza.

A jelenlevő kollegák létszáma esetenként változott. Mivel nem kötelező rendezvény, csak azok vesznek részt, akik számára lelki szükséglet az együttlét. Miként mindenben, itt is vannak hitetlenkedve legyintők vagy szalmaláng-lelkesedők, de ott van egy kitartó mag: az egymás kezét és gondolatait őszintén keresők közössége.

KOVÁCS ISTVÁN

Az UNOSz 1998. aug. 2-án Ürmösön tartott Közgyűlésén elfogadott

HATÁROZAT

Az unitárius nőszövetségek az 1998/99-as időszakban munkájukat a következő alapelvek szerint szervezik:

Valláserkölcsei téren:

1. A nőszövetségek rendezvényeiken a helyi igényeknek megfelelő hitelesítő és ismeretterjesztő előadásokat tartsanak, bevonva jó szavalókat, énekeseket, gyermekeket és ifjakat.

2. A nőszövetségek igyekezzenek meggyőzni a szülőket az anyanyelvi oktatás és ismeretek alapos el-sajátításának fontosságáról, felhasználva az ürmösi konferencia anyagát.

3. A templomlátogatás javítása érdekében a nőszövetségek szervezzék meg vasárnapra a gyermekek felügyeletét, segítsék a vasárnapi iskolák szervezését.

4. A nőszövetségek kezdeményezzék és segítsék - ha szükséges anyagilag is - vonzó gyermekprogramok szervezését (bábozás, gyermekszíndarabok előadása, kirándulások, barkácskörök stb.), hogy ezáltal is közösségünkhöz kössük gyermekeinket.

5. A nőszövetségek irányítsák a továbbtanulni akaró gyermekeket unitárius középiskoláinkba (Kolozsvár, Székelykeresztúr).

6. Az UNOSz támogassa továbbra is a szórványban élő gyermekek nyári táboroztatását, emellett segítse a falusi és városi gyermekek csereüdültetését.

7. Az UNOSz negyed- vagy félévenként jelentesen meg egy saját kiadványt, amelyben közölje nőszövetségeink eredményeit, a konferenciák anyagát, és más, nőknek szóló cikkeket, híreket. Ennek érdekében alakítson szerkesztő bizottságot f. év nov. 15-ig.

8. A falusi nőszövetségek szervezzenek könyvtárakat, ehhez kérjék az UNOSz segítségét. Fizessenek elő közösen folyóiratokra, újságokra.

Szociális téren:

9. A nőszövetségek támogassák a betegeket, öregeket, segítsék az arra rászorulókat (elsősorban sokgyer-

mekes családokat) anyagilag, tanácsokkal, útmutatókkal, ügyintézással. Támogassák a helyi családvédő csoportok munkáját. Indokolt esetben kérjék a központi segélyalap segítségét.

10. A nőszövetség vállalja fel, a lehetőségek szerint, a tehetséges, de nehéz körülmények között élő vagy beteg gyermekek támogatását. A tehetséges továbbtanulni vágyó gyermekekről tegyen jelentést az UNOSz-nak, hogy nyilvántartásba vehessük, és szükség esetén segítyt szerezhessünk számukra.

11. A nőszövetségek segítsék a meglévő bentlakásainkat terménnyel, anyagiakkal, ahol pedig nincs bentlakás, segítsenek a továbbtanuló gyermekek családoknál való elhelyezésében.

12. Az UNOSz dolgozzon ki terveket szociális célokra, amelyekre alapítványoknál támogatásokat lehetne megpályázni. E célból a nőszövetségek mérjék fel a nyugdíjas otthonok iránti igényeket, illetve azoknak a személyeknek a számát, akik házi gondozást igényelnének.

Szervezési téren:

13. Az UNOSz szervezze meg a körü nőszövetségeket az Esperesi Hivatalok és a Körü Tanácsok segítségével, és a körökben tartsanak nőtalálkozókat.

14. Az Ürmösön tartott előadások alapján szervezzenek találkozókat a szórványban élő nőkkel az anyanyelvi oktatás és az unitárius öntudat témakörrel.

15. A nőszövetségek igyekezzenek bevonni a fiatalokat is a munkába, találjanak ehhez megfelelő időpontot, formát és témát. Ahol lehetséges, alkossanak szakcsoportokat érdeklődési kör szerint (kézimunkakör, kismamakör, háziasszonyok klubja, nyelvtanfolyamok, színjátszó csoport, dalárda stb.).

16. A nőszövetségek igyekezzenek közvetlen kapcsolatokat kiépíteni egymással.

17. Az UNOSz szervezzen vezetőképző tanfolyamokat, ezekbe igyekezzenek fiatalabb nőket toborozni, arányosan minden egyházközből. Ugyanakkor támogassa erkölcsileg a személyiségfejlesztő köröket (pl. fiatal pedagógusok köre stb.).

18. Az UNOSz szervezze meg a jövő évben V. hagyományörző kézimunka-tanfolyamát.

19. Az ürmösi konferencián elhangzott olyan javaslatokat, melyek meghaladják az UNOSz hatáskörét, továbbítsa a vezetőség az Egyházi Központ felé (bentlakások szükségessége, magyar tannyelvű iskolahálózat ismertetése, a mészköi iskola magyar tagozata újraindításának szükségessége stb.).

20. Az évi jelentéseket a helyi nőszövetségek ezután a tevékenységükre jellemző, június 30-tól a kö-

vetkező év június 30-ig terjedő időszakra készítsék, s azt július 10-ig az UNOSz központnak küldjék be, hogy az összesített jelentést elkészíthessük. (A helyi közgyűlésnek és a lelkesi jelentéshez a naptári évre készülnek a jelentések.)

21. Az UNOSz az 1999. évi közgyűlését szeptember 7-én tartja Árkoson. A közgyűlés témáját a vezetőség az Ürmösön elhangzott javaslatok alapján állapítja meg 1998. november 15-ig.

Gazdasági téren:

22. A nőszövetségek küldjék be rendszeresen az alapszabályzatban előírt fenntartási járulékot az

UNOSz központi pénztárának. Azok a nőszövetségek, ahol nem szednek pénzbeli tagdíjat, a fenntartási hozzájárulást természetben is leróhatják terménnyel vagy kézimunkával, melyet a központ értékesít piaci áron, és a befolyt összegről nyugtát küld az illető nőszövetségnek.

23. Az UNOSz a megválasztott kuratórium által segítse és ellenőrizze az UNIFOLK Kft tevékenységét.

24. Az UNOSz nyújtson be pályázatokat különböző alapítványokhoz az 1999. évi közgyűlés és tanfolyamaink szervezéséhez, valamint folyóiratunk kiadásához szükséges pénzügyi alapok biztosítására.

KIRÁNDULÁS DÉVÁRA ÉS ÓPUSZTASZERRE

A székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség Nőszövetsége augusztus 25-27-én kirándulást szervezett Déván keresztül Ópusztaszerre. Amikor elindultunk, sírásra állt az ég szeme, de amikor Dévára értünk, már Napot is láttunk. Örömeinkre fel tudtunk menni a várba, ahol koszorút helyeztünk el a cella ajtajára, mely egyházalapító mártír püspökünk emléktábláját őrzi. Jó volt látni, hogy új vasajtó őrzi az új emléktáblát, s útját állja gonosz kezek pusztító szándékának. Utunkat tovább folytatva, a határon minden nehézség nélkül átkelhattünk. Augusztus 25-én este 8 óra körül érkeztünk meg Hódmezővásárhelyre, ahol a Cseresznyés Kollégiumban kaptunk helyet éjszakára. Előzetes megbeszélés alapján a szállást Kiss Mihály unitárius lelkész foglalta le 45 tagú küldöttségünk számára. Másnap reggel Szegeden keresztül Ópusztaszerre vettük utunkat.

Ópusztaszer 1970 óta a magyar nemzet történelmi emlékparkja. A főbejárati kupola kifeszített sátor formáját idézi. Első utunk a milleneum alkalmából felállított Árpád-szoborhoz vezetett. Nem messze innen a kilátó dombról megnéztük az 1970-ben feltárt legelső magyar telepések temetőjét, ahol még pogány szokás szerint temették el a halottakat. Emellett van Szer monostorának alapja, amelyet az idők folyamán többször átépítettek. A legnagyobb élményt a rotunda megtekintése jelentette, mely Feszty Árpád és festőtársai 15 x 120 méteres óriás festményén a magyarok bejövételét jeleníti meg. A körkép-miután világháborús sérüléseit lengyel restaurátorok „meggyógyított-

ták” - Magyarország leglátogatottabb kiállításaként segíti nézbit abban, hogy magukban elképzelhessék és felidézhessék a honfoglalást.

Augusztus 26-án este Hódmezővásárhelyen megnéztük az unitárius templomot, ahol Kiss Mihály helyi lelkész baráti szavakkal köszöntötte csoportunkat. Ezután a jó akusztikájú templomban elénekeltük kinek-kinek választott zsoltárát. 27-én délelőtt egyesek fürödni mentek a melegvizű fürdő strandjára, mások pedig városnézésre indultak. Déli 12 órakor indulunk vissza Udvarhelyre.

Az utazás vidáman és hasznosan telt el, hisz történelmi ismertetések, énekek és vidám történetek egymást követték az önkéntes vállalkozók ajkán. A hosszú utazás csaknem észrevétlenül telt el az együttlét örömeiben. Sok szép élménnyel és sok hasznos történelmi ismerettel lettünk gazdagabbak.

KEDEI DELINKE, KOVÁCS ÉVA, NAGY MAGDA

Kedves Barátaink!

„Itt van az ősz, itt van újra...” - és itt vagyunk mi is, nyári rendezvényeink utáni első levelünkkel. Istennek hála, a magunk mögött hagyott időszak ifjúsági szempontból sikeresnek mondható eseményekben bővelkedett. A nyári idenyt megnyitó **szórványtáborok** elfeledték a boldog idöket, amikor második egyleti rendezvényként díszelgthettek; az idővel felgyűlt tapasztalat és letisztult elképzelések a szervezői csoport eredményes munkájával egészült ki. A vezetőképző sikeresen mélyítette el a szervezeti-működési ismeretek már tavaszi köri találkozókon lefektetett alapjait. Az **IRF-konferencián** az ODFIE-et képviselő csoport fittyet hányt Anglia ködös időjárására, s a nemzetközi kapcsolatok új hálózatának kiépítésén munkálkodott. A **bölni ifjúsági konferencia** hozta a csúcsrendezvény megszokott formáját, s ebben is messze a többi rendezvény fölé emelkedett. Végül a **színjátszó-találkozó**ról több bejelentkezett csoportot elijesztett a szeptemberi idő, de még a viszonylag kis létszám sem tudott a tavaly óta sokat fejlődött szakmai színvonal rovására menni. Most, hogy a nyár forróságával együtt odalettek a tábortüzek melletti dalolások felhevülései is, jelen levelünkben az 1998-as évből hátramaradt időszakra vonatkozó egyleti kérdéseket próbáljuk felvázolni.

1. Amint az szóban többször is szertekürtőlődött már, **november 6-7.** között kerül sor egyetlen év végi országos rendezvényünkre: a **nemzet- és egyházismereti verseny országos szakaszára** Kolozsváron, amelyet közvetlenül a dévai Dávid Ferenc-émlézarándoklat követ.

Az országos döntőn való részvétel érdekében felkérjük a helyi ifjúsági egyleteket, hogy a hátramaradt időszakban szervezzék meg a versenyek helyi, egyházközségi szakaszát, s a verseny győztesének adatait (egyletenként egy személy) az országos döntőre való bejelentkezésképpen is küldjék el az ODFIE-irodára, október 26-i határidővel. A verseny helyi szakasza megszervezésének könnyítése érdekében az egyletvezetőknek azt javasoljuk, hogy a nemzet- és egyháztörténelmi kérdésekben kérjék ki a helyi lelkész, illetve a szaktanárok véleményét. Felhasználható irodalomként ajánlunk minden, a múlt rendszer ideológiájától mentes, helyi szinten elérhető forrásmunkát. A **döntőre november 6-án, pénteken 17 órától kerül sor Kolozsváron, az Unitárius Egyház dísztermében (Brassai Sámuel Líceum, 1989 December 21 u. 9. szám), étkezést és szállást biztosítunk.**

A Dávid Ferenc emlékét az ifjúság körében újra az őt megillető helyre elhelyezni kívánó, remélhetőleg **hagyományteremtő zarándoklatra** a nemzet- és egyházismereti verseny másnapján, **november 7-én** kerül

sor. A rendezvény 15 órakor szabadtéri istentisztelettel veszi kezdetét (rossz idő esetén a református templomban), amelyet zászlófelvonás, szabadtéri előadás és megemlékező programrész követ a dévai várban. Az ünnepélyt a délutáni órákban közebed zárja. A zarándoklatra szeretettel meghívunk minden egylettágot, aki az útiköltségek terhét vállalni tudja. A zarándoklaton részt venni szándékozók írásbeli visszajelzését szintén az ODFIE-irodába várjuk, október 26-i határidővel. Déva (Deva) a 200-as vasútvonalon, Piski (Simeria) és Radna között fekszik, vonattal közelíthető meg. Ajánlott járataink: a 3503. sz. személyvonat 6,02-kor, az 1745. sz. gyorsvonat 8,44-kor indul Brassóból. Tövisen (Teius) leszállva a 2303. sz. személyvonattal Piskire (Simeria) érhetnek 14,01-kor. Itt az állomáson Dévára induló, különjáratú autóbusz vár majd.

2. Közérdekű fontosságukra való tekintettel a következőkben megismételjük a helyi ifjúsági egyleteink számára kiírt legfontosabb pályázati felhívásokat:

A./ A Küldöttgyűlés határozata értelmében az ODFIE Választmánya **pályázatot hirdet az 1999 nyarán sorra kerülő XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia megszervezésére.** A pályázatra olyan nagy taglétszámú ifjúsági egyletek jelentkezhetnek, amelyeknek faluközössége és egyházközsége egyaránt vállalja a szervezéssel járó anyagi terheket és munkát. A pályázatok beküldési határideje 1998. október 5., az elbírálás során sor kerül egy, a helyi állapotok felmérését célzó kiszállásra is az ODFIE Elnöksége részéről.

B./ Annak érdekében, hogy a jövő évi eseménynaptár idejében összeállhasson, az Elnökség jelen kiírással **pályázatot hirdet a jövő nyáron sorra kerülő III. ODFIE Színjátszó-találkozó megszervezésére.** A pályázatok beküldési határideje 1998. november 2.

C./ Figyelembe véve az ODFIE megalakulásának közelgő százéves évfordulóját (2000), a Választmány **pályázatot hirdet egyházközségi egyletek történetének megírására, valamint az egyházközség irattárában az ifjúsági egyletre vonatkozó iratok és adatok összegyűjtésére.** A pályamunkák és összegyűjtött anyagok ODFIE-irodába való beküldési határideje 1998. december 31. A pályázat terjedelmi és formai követelményei kötetlenek, bármilyen kérdésel forduljatok az ODFIE-irodához. Sikeres pályamunkák esetén a százéves évforduló alkalmából az ODFIE külön kiadványban jelentetné meg azokat.

D./ Az ODFIE jellegéből kifolyólag felvállalta a helytörténeti feltáró és megőrző tevékenységet is, amit elsősorban egy ún. faluismertető füzet-sorozat indításával kíván véghezvinni. A sorozatnak jelen pillanatig négy száma jelent meg. A nevezetes műemlékekkel rendelkező, valamint ifjúsági konferenciáink helyéül szolgáló egyházközségeinkről a jövőben hasonló füzetek kiadását terveztük. Távlati elképzelésünk az, hogy lassan megjelenő kiadvány-sorozatunk

átfoghassa Egyházunk minden megjelentetésre érdemes egyházközösséget.

A fentiek értelmében pályázatot hirdetünk egyházközösségi egyleteink számára a szülőfalu kismonográfiájának megjelentetése céljával. A helyi egyletek feladata a füzetek anyagának szakember általi összeállíttatása és az ODFIE-irodába való eljuttatása. A szerkesztést és a nyomdai előkészítést az ODFIE szakértői csoportja ingyenesen biztosítja. A nyomtatás részleteit és a forgalmazás körülményeit egy, a Választmány és az anyagot szolgáltató ifjúsági egylet, esetleg egyházközösség között lefektetett szerződés pontosítja. A pályázatok beküldési ideje folyamatos.

E./ A következő pályázat egyházközösségi egyleteink saját lapjának megjelentetésére vonatkozik. Jelen pillanatban országos szinten hat egylet jelent meg többé-kevésbé rendszeresen önálló kiadványt. Az alapjaiban egyházközösségi egylettagok által megírt anyagok mellett a lapok sok érdekes, az ifjúság érdeklődésére vonatkozó, nem egy esetben máshonnan átvett írást is tartalmaznak. E kiadványok jelenléte rendkívül pozitív hatással van az illető egylet működésére, de az egész helyi közösség életére is. Emiatt a Választmány úgy határozott, hogy elsősorban anyagi segítséget nyújt a helyi egyleteknek saját egyleti újság megjelentetésére. A pályázatok benyújtási ideje folyamatos. A benyújtott anyagokat: a pályázati kérést és a kiadandó újság mesterpéldányát az ODFIE szakértői csoportja megvizsgálja, majd lépéseket tesz a minél előbbi megjelentetés érdekében. A kiadás és terjesztés részleteit az ODFIE és a helyi egylet között lefektetett szerződés szabályozza.

F./ Egyházközösségeink életére nézve rendkívül alkalmasak azok az alkalmak, amikor egy-egy rendezvényt, ünnepet, megemlékezést az ifjúsági egylet tagjai saját műsorral egészítenek ki és tesznek értékeesebbé. Ezeket az alkalmilag elhangzó műsorokat, versösszeállításokat, jeleneteket az ODFIE össze szeretné gyűjteni és egységes kiadvány formájában megjelentetni. E megfontolásból felhívjuk minden egyházközösségi egylet figyelmét arra, hogy az eddigi működése során előadott karácsonyi, farsangi, Március 15-i, húsvéti, anyák napi, Dávid Ferenc-megemlékező stb. műsorait és jeleneteit gyűjtse össze, és december 31-i határidővel juttassa el az ODFIE-irodába. A megjelenő kiadvány a helyi egyletek működésére nézve mindenképp pozitív hatású lenne.

Kéréseink meghallgatása és kérdéseink megválaszolása hitével eredményes munkát és pontos visszajelzésekét kívánunk, a kolozsvári, ill. dévai viszontlátás reményében üdvözlünk!

Barátsággal:

SZABÓ LÁSZLÓ, GYERŐ DÁVID

NYILATKOZAT

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 1998. augusztus 20-23. között az erdővidéki Bölönben tartotta meg a XXII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát a helyi ifjúsági egyletek képviseletében érkezett négyszáz fiatal részvételével. A Konferencia záróünnepélyén az alábbi Nyilatkozatot tesszük közzé.

1. Konferenciánk témája: „Életisztelet és gyermekvállalás: emberi, nemzeti és egyházi jövőnk alapfeltételei” volt. Témaválasztásunkat mélyen indokoltak és időszerűnek tartjuk, mert ezáltal egyházi és nemzeti jövőnk biztosításának módjait vizsgálhattuk.

Az erdélyi magyarság más rétegeihez hasonlóan idős és fiatal unitáriusok is sokszor a lemondás, a csüggedés nyomasztó életvitelét gyakorolják mindennapjaikban. Nincstelenségnek, hátrányos helyzetnek nevezett életkörülményekre, valamint az abból származó tehetlenségre hivatkozva, az élet iránti tisztelet nevében az anyagi érvényesülést részesítik előnyben.

Életvidám, megnyekedő, fiatal szívünk dacosan szól ezen szemlélet és életvitel ellen. Hisszük, hogy életünk adója és megtartója Isten, így a létezés biztosítását nem szabad kizárólagosan gazdasági érvekre és jogi szabályokra bízni. Hisszük, hogy emberi életünknek célja van saját akaratunk határai fölött. Az életet kioltani bűn, aminek feldolgozását mindenki egyénileg kell vállalja. Hisszük, hogy a megfelelő felvilágosítás és a témában való elmélyülés az életellenes viszonyulás megváltozását fogja eredményezni.

Életünk célját és értelmét unitárius vallásokra helyezve, meg akarjuk találni azt a lelkiületet, mely megerősíti bennünk Istenhez tartozásunk tudatát, és arra kötelez, hogy az életet, a magzatot vállaljuk, ezáltal pedig nemzeti és egyházi jövőnköt biztosítsuk. Meggyőződésünk, hogy hitelveink megtartó erejére alapozott életközpontú vallásossággal megfelelően függetleníteni tudjuk magunkat életkörülményeink anyagi-pénzügyi kötelekeitől, és változtatni tudunk az önámító és öfpusztító életvitelen.

Unitárius ifjakként a fentiek szerint összpontosítunk az életre, ami számunkra végső soron Isten az ő teremtményeivel.

2. Közéleti vonatkozásban sajnálattal állapítjuk meg, hogy a közel két évvel ezelőtti romániai államhatalmi változás, valamint erdélyi magyar nemzetközösségünk érdekvédelmi szervezetének kormányzati szerepvállalása sem hozta meg az elvárt eredményeket. Mindez az önjelű munkavégzés fokozására, saját ügyeink önrendelkezőbb intézésének biztosítására sarkall. Meggyőződésünk, hogy önmagunkért és másokért, de soha más ellenében történő igyekezetünk nyomán fokozatosan elérjük azt, hogy természetesen megillető jogaink koldusaiból és elorzott közösségi javaink visszakunyerálóból egyházi és nemzeti jövőnköt biztosító birtokosokká válunk.

3. A Konferencia keretében tartottuk Egyletünk idei Küldöttgyűlését, amely az elmúlt évi működés kiértékelése, és az időszerű szervezeti kérdések megvitatása mellett választással töltötte be a megüresedett tisztségviselői helyeket.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki támogatóinknak, akik áldozata lehetővé tette évi seregszemlénk megfelelő színvonalú és gazdaságos megszervezését.

Lezajlott Konferenciánk eredményeire és előttünk álló feladataink elvégzéséhez Isten áldását és segítségét kérjük!

Tudósítások, hírek

Az *Egyházi Főtanács* július 23-24. napjain tartotta évi rendes ülését a kiadott és elfogadott tárgysorozat alapján. A főtanácsai istentiszteleten a lelkészi szolgálatot **Máthé Sándor** brassói esperes-lelkész végezte. A közebéden a Berde-serleggel a hagyományos pohárköszöntőt **Zsakó Erzsébet**, az Országos Unitárius Nőszövetség elnöknője mondta.

A Főtanácsot megelőző napokon, július 22-23-án került sor az *Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének* (ULOSz) konferenciájára és a *lelkészfeleségek találkozója*ra, szintén Kolozsváron.

Az *Egyházi Képvisező Tanács* július 16-án tartotta II. évnegyedi ülését, amely az évi rendes Főtanácsai ülést készítette elő.

Az *egyházközi közgyűléseket* július 5-12. között tartották: július 4-én Kőhalomban, július 5-én Torocskón és Kadácsban, július 11-12. napjain Bözödön, július 12-én Oklándon.

A *III. évnegyedi lelkészi értekezletekre* szeptember 7-15. között került sor: szeptember 7-én Brassóban, szeptember 8-án Székelykeresztúron, szeptember 10-én Marosszentgyörgyön, szeptember 11-én Homoródszentmártonban, szeptember 15-én Komjászegen. Az értekezleteken **Simén Domokos** lelkész: *Az egyház és a cigánykérdés* és **Molnár Lehel** levéltáros: *Emlékezés Szentábrahám L. Mihály halálának 240. évfordulójára* című előadások hangzottak el.

Szeptember 4-5. napjain a *lelkészfeleségek találkozóját* tartották Székelyderzsben. A találkozó alkalmával tartott istentiszteleten a lelkészi szolgálatot **Kiss Károly** lelkész végezte.

Az *Országos Nőszövetségi konferenciát* augusztus 2-án tartották Ürmösön. Ez alkalomból az istentiszteleti szolgálatot **Moldován Szeredai Noémi**, marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész-vallásoktató végezte.

A *lelkésztovábbképző tanfolyamot* augusztus 31 - szeptember 4. között a pedagógia és a lélektan tárgyköréit előtérbe helyezve Homoródszentmártonban rendezték meg. A meghívott előadók: **Dr. Varga Jenő**, **Militen Enikő** és **Fóris Ferenczi Rita**. A lelkésztovábbképzőn 22 lelkészünk vett részt.

LELKÉSZNEVELÉS

Az unitárius teológiai hallgatók *tanévzáró istentiszteletére* és az V. évesek kibúcsúzására június 21-én került sor a belvárosi templomunkban. Ez alkalomból az istentiszteleti szolgálatot **dr. Rezi Elek** főjegyző végezte. Az istentiszteletet a hallgatók, szülők, tanárok és a meghívottak közös szeretetvendégsége követte.

Az V. évet végzett teológiai hallgatók sikeres *szakvizsgát* tettek szeptember 14-15. napjain, és a következő kinevezésekben részesültek: **Berei István** Kissolymosba, **Demeter Erika** Magyarzsákodra, **Simó Rozália** Székelykálba, **Simó Sándor** Homoródjánosfalvára, **Szabó László** Szindre. **Szász Adrienne** magyarországi abszolvens kinevezéséről a magyarországi Unitárius Egyház gondoskodik.

A II. évet végzett hallgatóink: **Andrási Benedek**, **Bálint Róbert Zoltán**, **Kádár Attila**, **Koppándi Zoltán Attila**, **Szabó József** és ifj. **Szombatfalvi József** eredményes *alapszolgálatot* tettek szeptember 22-24. napjain.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Fakultásának I. évfolyamára a sikeres *felvételi vizsga* és az E.K.Tanács jóváhagyásával a következő hallgatók iratkoztak be: **Bodor Piroska Rozália**, **Hegedűs Ti-vadar**, **Lakatos Adél Csilla** és **Orbán Erika**.

A Protestáns Teológiai Intézetben *rektorválasztásra* került sor, amelynek eredményeképpen a következő négy évre **dr. Kovács László Attila** evangélikus teológiai professzor tölti be a tisztséget. Eredményes és áldásos munkát kívánunk!

A teológiai hallgatóink *évnnyitó istentisztelete* október 4-én történt. Ez alkalomból a szószéki szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte.

Kovács Sándor a kolozsvári III. számú egyházközség lelkésze október 1-től rendes *tanári kinevezést nyert* a Protestáns Teológiai Intézet unitárius egyháztörténelem és vallástörténelem tanszékére.

Augusztus 1-én sikeres *énekvezérképesítő vizsgát* tettek: **Demeter Annabella**, **Hatházi Júlia** és **Koncz Árpád**, a marosvásárhelyi Kántor-tanítóképző végzős diákjai.

ISKOLÁINK ÉLETÉBŐL

Unitárius középiskoláinkban az érettségi vizsgákra június 22 - július 1. napjain, a felvételi vizsgákra július 6-9. napjain került sor. A pótérettségi időpontja augusztus havában zajlott. Diákjaink teljesítménye jónak mondható.

Az Unitárius Kollégium tanári kara és diákjai nevében köszönetünket nyilvánítjuk **Mátyus Etelkának** az iskola könyvtárának fejlesztéséért tett értékes könyvadományáért, **Hermann János** lelkésznek az elektronikus harmónium adományozásáért, valamint az 50 éves érettségi találkozón részt vett egykori unitárius kollégisták anyagi támogatásáért, névszerint: **Hatházy Ferenc, Tompa Sándor, Gotthárd György, Székely László, Péter József, Müller Ádám, Borsai Endre, Botár Andor** afiainak.

LELKÉSZBEIKTATÓK

Július 26-án, **Lázár Levente** lelkészt, a csokfalvi, augusztus 16-án **Pap Mária** lelkésznőt a szentivánlaborfalvi, szeptember 20-án **Bartha Alpár** lelkészt a fiatfalvi egyházközségbe iktatták be ünnepélyes keretek között. Egyházzolgálatukra Isten áldását kérjük! Mindhárom alkalommal egyetemes egyházunkat **dr. Szabó Árpád** püspök képviselte és mondott beszédet.

KINEVEZÉSEK

Moldován Szeredai Noémi, marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész-vallástanár szeptember 1-től a csekefalvi, **Kelemen Szabolcs** székelykáli lelkész október 1-től a szentegyházai egyházközségbe nyert kinevezést. Isten tegye áldottá gyülekezeti munkájukat!

- *Az ürmösi templom 200. éves évfordulóját* július 19-én tartották, az ünnepségen **dr. Szabó Árpád** püspök vett részt és végzett szószéki szolgálatot.

- *A kőhalom-homoródi egyházközségben harangavatási ünnepségre* került sor augusztus 2-án. Az egyetemes egyházat **dr. Szabó Árpád** püspök képviselte és mondott beszédet.

- *Az oklándi templom építésének 60. évfordulóját* ünnepelték augusztus 9-én, ahol egyetemes egyházunk nevében **dr. Szabó Árpád** püspök mondott ünnepi beszédet.

- *A Magyarok Világszövetségének* augusztus 22-27. rendezvénysorozatán egyházunkat **dr. Szabó Árpád** püspök és **Andrási György** képviselték.

- *A marosvásárhelyi unitárius egyházközség ÉRTESÍTŐ* címen egyházközségi lapot indított. A folytatáshoz sok sikert kívánunk.

- *Az ODFIE nyári rendezvényeiről* a következő számunk Ifjúsági Oldalán részletesen beszámolunk.

- Október 2-3. napjain Kolozsváron *egyházunk és a Magyarországi Unitárius Egyház képviselői tanácskoztak* időszerű egyházi, teológiai, társadalmi, kulturális és gazdasági kérdésekről. A tanácskozáson **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Andrási György** előadótanácsos, **Kovács István** teológiai tanár a romániai, **dr. Murvai Sámuel** és **Mikó István** főgondnokok, **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző, **dr. Sztankóczy Zoltán** a magyarországi unitárius egyház képviselőjében vettek részt.

NYUGDÍJBAVONULÁS

Török Áron sepsiszentgyörgyi lelkész szeptember 1-től 47 évi szolgálat után nyugalomba vonult. Egyházunk hűséges, lelkiismeretes szolgájának bizonyult, akinek munkáját a lupény-vulkáni (1951-1954), énlaki (1954-1972), szentábrahámi (1972-1973) gyülekezetek szolgálata után a sepsiszentgyörgyi lelkészi tevékenység tette áldásossá. Elismerést és tiszteletet érdemelt azért a munkáért, amelyet a sepsiszentgyörgyi templom építése érdekében kifejtett. Egészséget és erőt kívánunk Istentől nyugdíjas éveiben.

HALOTTUNK

Sándor Bálint nyugalmazott lelkész 72 éves korában, július 29-én Szederjesen elhunyt. 1926 január 27-én született Szalárd-Telepen, középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végezte. Teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Inézetben 1951-ben fejezte be. Lelkészként szolgált: Magyarszentbenedeken (1951-1952), Homoródjánosfalván (1952-1963) és Torockószentgyörgyön (1963-1997). Július 31-én temették el Szederjesen, temetésén a lelkészi szolgálatot **Simén Domokos** csíkszeredai lelkész végezte, egyetemes egyházunk nevében **dr. Szabó Árpád** püspök mondott búcsúbeszédet.

Emléke legyen áldott!

Unitárius Közlöny. A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság: **dr. Rezi Elek** főszerkesztő, **Kovács Sándor** szerkesztő. Olvasószerkesztő: **Kürti Miklós**.
Számítógépes munkálatok: **Kriza János**. Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.